

1 § Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Malin Löfsjögård* (M) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 19 mars 2012.

Kammaren biföll denna anhållan.

2 § Anmälan om inkomna faktrapmemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktrapmemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2011/12:FPM108 En strategi för djurskydd *KOM(2012)6* till miljö- och jordbruksutskottet

2011/12:FPM111 Direktiv om strålskydd *KOM(2011)593* till försvarsutskottet

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2011/12:205

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:205 Åsikts- och pressfrihet i Turkiet
av Bodil Ceballos (MP)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 maj 2012.

Skälet till dröjsmålet är resor och tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 14 februari 2012

Utrikesdepartementet

Carl Bildt

Interpellation 2011/12:229

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:229 Illegala vapen
av Hillevi Larsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 mars 2012.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 13 februari 2012

Justitiedepartementet

Beatrice Ask

Interpellation 2011/12:230

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:230 Övergrepp i rättssak
av Hillevi Larsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 mars 2012.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 13 februari 2012

Justitiedepartementet

Beatrice Ask

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

EU-dokument

KOM(2012)10 till justitieutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 10 april.*

KOM(2012)11 till konstitutionsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 10 april.*

KOM(2012)35 till civilutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 10 april.*

Arbetsmiljö

5 § Arbetsmiljö

Föredrogs

arbetsmarknadsutskottets betänkande 2011/12:AU5

Arbetsmiljö.

Anf. 1 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Vi ska nu debattera ett politikområde som vi socialdemokrater är starkt förvissade om kommer att få ett allt större utrymme på den politiska dagordningen, nämligen arbetsmiljön. Vi gör det därför att vi har en vidare syn på arbetsmiljöfrågorna än ni som är regeringens

företrädare har. Arbetsmiljön omfattar faktiskt allt som finns i arbetslivet från det man får en anställning, under dess gång och tills man slutar.

Ni i regeringspartierna får ursäkta mig när jag yttrar mig på det här viset, men vi tycker faktiskt att ni har en torftig syn på arbetslivet och arbetsmiljöfrågorna. Alla vet det och nu börjar även ni känna att ni faktiskt har misslyckats med arbetsmarknadspolitiken, med att bekämpa arbetslösheten som har bitit sig fast och växer för varje vecka som går, oavsett om vi pratar om antalet långtidsarbetslösa eller om ungdomsarbetslöshet. Funktionshindrades möjlighet att få inträde på arbetsmarknaden minskar och vi ser att sysselsättningsgraden krymper.

Ni har testat era idéer och genomfört er politik. Nu tycks verktygslådan vara tom.

För oss verkar det som om ni är precis lika visionslösa och handfallna när det gäller att kunna lägga fram förslag som främjar en bättre arbetsmiljö för Sveriges löntagare. Låt mig återigen få påminna om vad ni har gjort och vilka beslut ni har tagit.

Ni började med att slå sönder den sammanhållna arbetslivsforskningen, en forskning som var internationellt erkänd. Ni skriver i betänkandet att regeringen överväger eller funderar över detta. Frågan är bara: Var det här ett beslut som främjade en riktning mot bättre arbetsmiljöer?

I samma svep drog ni in utbildningspengarna till skyddsombuden som är vårt viktigaste arbetsmiljöverktyg ute på företagen. Då uppstår samma fråga igen: På vilket vis leder det till bättre arbetsmiljöer?

Sedan kastade ni er över Arbetsmiljöverket och drog åt svångremmen. Det innebär att ett stort antal arbetsmiljöarbetare, som inspektörer och experter, fick söka sig andra jobb. Blev det bättre av det?

Jag förstår att ni inte tycker om att lyssna på den här kritiken, men ni har faktiskt möjlighet vid varje arbetsmiljödebatt här i kammaren att svara på de ställda frågorna. Är det ni har gjort lyckat? Har arbetsmiljön tagit steg framåt?

Jag har faktiskt inte mött en enda arbetsmiljöinspektör, inte något skyddsombud eller någon facklig organisation, eller någon forskare för den delen, som har gillat det ni gjorde på arbetsmiljöområdet när ni avrustade landets resurser som hade tillkommit precis för att främja arbetsmiljöarbetet runt om i landet. Har ni gjort det? Har ni mött någon som jobbar inom Arbetsmiljöverket, någon forskare, något skyddsombud eller någon facklig organisation som tycker att det ni har gjort sedan 2006 är bra åtgärder? Ni får gärna svara på den frågan.

I dag tar vi ställning till ett antal motioner om just arbetsmiljö. Det finns många bra förslag som skulle kunna leda till att människor får möjlighet att arbeta lite längre i livet utan att som nu i många fall tvingas lämna i förtid på grund av förslitningsskador, stress eller till och med allvarigare arbetsplatsolyckor och dödsfall.

Vi i oppositionen vill göra mycket mer och ta vara på de positiva förslag som finns i dagens betänkande. Men ni som sitter här framför mig och som företrädar regeringen säger lakoniskt nej. Ni säger nej och åter nej till förslagen.

Fru talman! Sverige måste få en politik som prioriterar arbetsmiljöfrågorna, en politik som kan fokusera på förebyggande åtgärder, en politik som hjälper till att bygga kunskap som motverkar ohälsan på en alltmer komplex arbetsmarknad.

Prot. 2011/12:71
16 februari

Arbetsmiljö

Sverige behöver fler jobb. Sverige behöver fler hållbara arbeten som leder till ett långt arbetsliv. Alla människor har rätt till en trygg och säker arbetsmiljö som ska ge utveckling, som ska främja jämställdhet och som ska ge social gemenskap.

Vi vill verka för en hållbar arbetsmiljö som gör det möjligt för fler att jobba fram till pensionen. De som arbetar inom yrken som har kategoriserats som till exempel övrigt servicearbete – det kan vara maskinrengörare – tvingas enligt statistiken att lämna arbetslivet hela elva år före pensionsåldern. Där finns fabriksarbetare som lämnar tio år före. Vi kan titta på maskinoperatörer. Då visar statistiken att man kommer ned på nio år före pensionsåldern som de tvingas lämna sitt arbete, eller städare 6,4 år. Listan över yrken där man inte kan jobba till pensionsåldern är lång.

Nu har ni i borgerligheten lyft fram önskemålet att fler borde jobba fram till 75 år, men ni gör det utan att på något sätt beskriva hur fler ska kunna orka jobba till 65 år. Då måste man ställa sig frågan: Hur tänker ni?

Forskningen är avgörande för att vi ska få nya kunskaper och rön om problem på arbetsplatserna. Forskningen hjälper till att hitta lösningar. Forskning om fysisk och psykisk arbetsmiljö, om jämställdhet, om moderna arbetsorganisationer och om rehabilitering, ja, forskning främjar allt som leder till högre produktivitet. Det är oerhört viktigt om vi ska kunna klara dels hållbara arbetsliv, dels konkurrensen för framtiden i det här landet. Det finns ju en samling kring forskningen som representeras av oss socialdemokrater, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Vi vill också, fru talman, ge staten i uppdrag att tillsammans med arbetsmarknadens parter arbeta fram en nollvision för dödsolyckor i arbetslivet. Det är en självklarhet. Det finns ingen här i kammaren som skulle acceptera att någon skulle behöva riskera livet när han eller hon går till jobbet. Därför är det inget orimligt krav att säga att vi gemensamt ska se över frågan och ta fram en vision, ett mål, om att ingen ska behöva dö i arbetet.

Varför ställer ni inte upp på detta? Här har ni chansen. Kanske Hans Backman från Folkpartiet kan förklara varför ni inte ställer upp på ett sådant rimligt krav.

Företagshälsovården spelar en oerhört viktig roll för att förebygga och undanröja risker för ohälsa i arbetslivet. Men det är så många som en tredjedel som inte har tillgång till företagshälsovård på sin arbetsplats. Vår målsättning måste vara att fler får den möjligheten att få hjälp, stöd och råd av en kvalitativ och bra företagshälsovård, som är neutral och jobbar för båda parter, det vill säga arbetstagare och arbetsgivare.

Låt mig, fru talman, gå över till skyddsombuden. Skyddsombuden och de regionala skyddsombuden måste få bättre möjligheter att utöva sina viktiga uppdrag. Ni vet att Arbetsmiljöverkets inspektioner når knappt 4 procent av alla arbetsställen, och Arbetsmiljöverket är beroende av att det finns skyddsombud utsedda av de fackliga organisationerna på så många arbetsplatser som möjligt. Tyvärr saknas det skyddsombud i alltför hög grad. Här har ni regeringspartier också ett ansvar. Ni skriver i betänkandet att det skulle kunna innebära att när den fackliga organisationsgraden minskar blir det svårare att rekrytera skyddsombud. Hur menar ni med ”skulle kunna innebära”? Det kanske Katarina Brännström kan svara på. Organisationsgraden bland LO-förbunden har minskat med

10 procentenheter sedan ni tillträdde, från 77 till 67 procent. Vad tänkte ni när ni skrev ”skulle kunna innebära”? Vad menar ni?

Det är självklart så att om den fackliga aktiviteten minskar blir det svårare att rekrytera till olika fackliga uppdrag. Det är en självklarhet. Men det skriver ni inte. Ni säger att det ”skulle kunna innebära”.

De regionala skyddsombuden utför i dag ett så oerhört viktigt uppdrag genom att besöka företag inom branschen. De kan hjälpa företag och företagsledare och underlätta deras jobb att organisera arbetsmiljön på rätt sätt. Det är en oerhörd hjälp. Jag känner många regionala skyddsombud som beskriver att de kommer till företaget, pratar med den ansvariga chefen, går igenom saker för att tillförsäkra att chefen blir nöjd med hjälpen så att denne gör rätt, och samtidigt kan det regionala skyddsombudet känna att han uppfyller uppdraget att skapa en säkrare arbetsmiljö. Skyddsombuden har dock inte rätt att besöka företag där det inte finns fackliga medlemmar, vilket är en oerhörd brist. Om företagen är bundna av kollektivavtal vore det rimligt att de regionala skyddsombuden kunde få besöka dessa företag oavsett om det finns fackligt anslutna medlemmar eller inte.

Detta svarar ni inte på i betänkandet. Ni skriver ingenting om detta. Varför? Varför, Hans Backman, är det så svårt att gå med på det kravet? Finns det en rimlig förklaring? Finns det något krångligt som gör att Hans Backman och Folkpartiet säger nej till detta? Tvärtom ser vi nytta av att de regionala skyddsombuden kan besöka fler företag.

Allt det som jag nämnt – ett axplock – om förbättringar och förslag säger ni nej till. Ni säger nej, nej och åter nej. Man kan fråga sig vad ni vill med arbetsmiljöfrågorna. Jag hörde att Katarina Brännström ska tala om en ny syn på arbetsmiljön. Den ska ses som något positivt. Självklart är det så, men varför säger ni nej till våra förslag? Lutar ni er tillbaka, Hans Backman, och tycker att det är bra som det är i dag?

För 80 000 kvinnor råder hög risk för belastnings- och förslitningsskador. Det är inte bra. Det dör ett antal människor varje år. Det är inte heller bra. Antalet olyckor börjar stiga igen. Det är inte heller bra.

Jenny Wrangborg, poeten och kallskänkan, har skrivit en dikt, *En arbetares liv är billigt*. Jag skulle vilja uppmana er att ta del av denna poesi. Jag vet inte om jag skulle kalla det skön poesi, men det är en poesi ur verkligheten.

Jenny Wrangborg skriver att en arbetares liv är billigt. I en annan fras undrar hon hur det kommer sig att de tyngsta, farligaste, varmaste, mest illaluktande och högljudda jobben också är de sämst betalda. I ytterligare en fras skriver hon att i fyrtio år ska hennes kropp hålla för tunga lyft.

Läs dikten. Det är en bra uppmaning från verkligheten.

Fru talman! För tids vinnande yrkar jag bifall till vår gemensamma reservation nr 7, som vi har tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

(Applåder)

Anf. 2 MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation nr 1, som vi har gemensamt med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

När vi pratar om arbetsmiljöfrågor är det oerhört viktigt att tänka lite långsiktigt. När statsministern nyligen gjorde sina famösa utspel om att

vi ska ha möjlighet att jobba längre upp i åldrarna än i dag var det inte utan att jag som ledamot i riksdagens arbetsmarknadsutskott funderade på att utspelet borde ha åtföljts av långsiktigt hållbara idéer – nytänkande – när det gäller arbetsmiljöfrågorna.

Vi har en stor demografisk utmaning som kommer att föranleda att många ska ha möjlighet att jobba längre upp i åldrarna. När förslagen som ska hantera detta lyser med sin frånvaro hos de partier som utgör statsminister Fredrik Reinfeldts regeringsunderlag råder en obalans. Därför passar det bra med debatten i dag. Den handlar till stor del om pengar och insikter om hur man arbetar med arbetsmiljöfrågor. De ska vara grunden för ett långt, hälsosamt och utvecklande arbetsliv för dem som kan jobba.

Arbetsmiljöarbete är föremål för nytänkande. Detta var ett uttalande från tidigare betänkanden om arbetsmiljöområdet. Att arbetsmiljöarbete skulle vara föremål för nytänkande är ett prov på nyspråk. När regeringen 2006–2010 gjorde historiskt stora neddragningar på Arbetsmiljöverket, runt 150 miljoner kronor, fick regeringen skarp kritik av oss i oppositionen. Det kanske inte var så bra som man hade tänkt sig. Att effektivisera statsapparaten och myndigheterna är viktigt och bra. Det ska inte finnas myndigheter som har så mycket pengar att de faktiskt inte vet vad de ska göra med dem. Problemet var att just Arbetsmiljöverket var en av de myndigheter som inte hade den lyxen. Efteråt fick vi se att det här hade direkt påverkan på det livsviktiga, i detta fall både bildligt och bokstavligt, arbete som Arbetsmiljöverket höll på med.

Jag tog upp den här frågan i Miljöpartiets riksdagsgrupp, och vi funderade väldigt mycket just på detta sätt att omdana språket. Först sänker man ett anslag rejält, och sedan tittar man på, tycker att det är intressant och vill visa uppskattning av det nytänkande som myndigheten blir tvungen till.

Jag tycker att det är problematiskt ur många olika aspekter, särskilt när vi nu har facit i hand. Även om det tar lång tid innan den här typen av åtgärder, nedskärningar, får långsiktiga effekter, att man inte bara efter tre fyra fem år kan se effekterna, har vi redan börjat se de mer kortsiktiga effekterna.

De långsiktiga effekterna är jag orolig för att vi får se när vi tittar på de generationer som kommer ut i arbetslivet så småningom. Det kanske viktigaste område som neddragningarna har påverkat är nämligen skolan. Arbetsmiljöarbetet i skolans värld har slagit hårdast när det gäller långsiktigheten. Det drabbar ungdomar, barn, pedagoger och all annan personal som jobbar inom skolan – den skola som har till uppgift att vårda och fostra och se till att vi får en generation som har det här i ryggmärken, såsom många av oss har fått, när lärarna har en dräglig arbetsmiljö och när eleverna inte behöver fundera på om det är farligt att gå till skolan.

Då menar jag att de kortsiktiga neddragningarna går att hantera, vilket också utskottsmajoriteten skriver i betänkandet. Man visar ett antal siffror på att en del av screeningarna går åt rätt håll. Men det är de långsiktiga effekterna vi är väldigt oroliga för.

I betänkandet konstaterar utskottsmajoriteten att arbetsmiljöarbetet i Sverige har varit framgångsrikt och bidragit till att riskerna i arbetslivet minskat. Det här är naturligtvis skrivet på ett sådant sätt att de senaste 50 åren tas med. Det är medvetet, för om man tittar över tid ser man att vi

har blivit mycket bättre än vad vi var i början. Framför allt ligger vi högt rent statistiskt. Men om man tittar på till exempel arbetsmiljöinspektioner ser man att vi undan för undan har fallit längre ned på listor med jämförbara länder.

I betänkandet tas också upp någonting som handlar om framtiden, nämligen att man har en tillsynskampanj. Det sägs att 1 500 inspektionsbesök inom den grafiska branschen ska genomföras under drygt ett år enligt en screeningmodell.

Fru talman! Om det nu är så viktigt med antalet är jag lite orolig för det som vi i Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har pekat på många gånger, nämligen att antalet besök har blivit mindre. Om det nu är så att antalet är viktigt vid screening och olika separata besök är det väl lika viktigt att det totala antalet har minskat.

När vi tog upp det här med ansvarigt statsråd fick vi svaret att kvaliteten har ökat och att varje inspektör hinner med fler besök än man gjorde tidigare, att man har blivit effektivare. Men det totala antalet har blivit mindre.

När vi tog upp detta på områdets kanske viktigaste tillställning, arbetsmiljöriksdagen, var flera ur majoritetsunderlaget beredda att prata om att det är viktigt med inspektioner.

En av företrädarna sade: ”Om man tittar på kvinnorna i vården så är det viktigt att de får en hållbar arbetssituation, såväl ur belastningssynpunkt som ur psykisk. Som politiker har vi ett arbetsgivaransvar och det har vi inte skött bra. Men vi kan göra det bättre och ställa krav så att de kan arbeta fram till pensionsåldern.”

Det här sades under arbetsmiljöriksdagens paneldebatt av en ledamot ur majoritetsunderlaget. Det är ärligt, uppriktigt och lite självkritiskt, och det tycker jag att man ska kosta på sig att vara. Det hedrar naturligtvis ledamöterna i utskottet att man har den typen av ingångar.

En annan ledamot från majoritetsunderlaget sade så här: ”Om man hanterar arbetsmiljö som ett konkurrensmedel får man också medarbetare som vill arbeta på arbetsplatsen. Resurserna måste läggas på dem som är dåliga på arbetsmiljö. Man måste vara tydlig med att om företagen inte sköter sig så får det konsekvenser.”

Det är bra och balanserat – jag skulle inte ha kunnat säga det bättre själv. Ett verktyg är screening, och om företag inte sköter sig bra ska det, som det sägs i citatet, få konsekvenser för de företagen. Man avlövar med den ena handen, och med den andra handen hötter man och menar att det här är någonting som vi politiker har ett uppdrag att göra något åt.

Jag tycker att retoriken och praktiken inte riktigt hänger ihop. Jag är mycket intresserad av att få höra företrädare för Alliansen förklara bland annat de här uttalandena men också hur man vill få till det långsiktiga arbetet, det som handlar om skolans värld, det som handlar om de människor som i framtiden ska vara med och bära välfärdstyngden, som det innebär att människor går i pension – oavsett om de är 65 eller 75. Det är en stor grupp av människor som ska bära detta i framtiden.

Om man avlövar skolan när det gäller arbetsmiljöarbete, hur får vi ihop detta att de har i ryggmärgen att det här är viktiga frågor, att det handlar om bokstavligt och bildligt talat liv och död?

Anf. 3 JOSEFIN BRINK (V):

Fru talman! Varje vecka dödas minst en människa på sin arbetsplats i Sverige. Förra året var det hela 60 människor som dog på sina arbetsplatser. Mångdubbelt fler drabbas av skador eller livslånga sjukdomar som är direkt orsakade av farliga arbetsmiljöer. Ibland låter det i debatten som att den fysiska arbetsmiljön inte längre är något stort problem, men statistiken visar ju att det inte är någonting annat än en myt.

Samtidigt ökar andra slags risker och problem i arbetslivet. Varje dag går många människor till sina jobb och känner en oro och en olust i magen. Arbetstempot är uppskruvat och högt, och kraven är väldigt hårda på att göra ett bra jobb. Risken att drabbas av hot, våld och trakasserier är överhängande för många. Allra värst utsatta är de lågavlönade kvinnor som tar hand om gamla och sjuka och som håller butiker och bensinmackar öppna på kvällarna.

Men också de som jobbar närmast människor i statliga och kommunala myndigheter har i allt högre grad börjat drabbas av hot och våld. På tio år har antalet hot mot statliga och kommunala tjänstemän fördubblats. Hot och våld mot Försäkringskassans anställda har blivit tre gånger så vanligt på bara tre år. Under förra året hade en av fyra arbetsförmedlare blivit hotad på sitt jobb.

Den frustration som regeringens försämringar i trygghetssystemen orsakar riktas allt oftare mot dem som är anställda och har i uppdrag att omsätta den här politiken i praktisk handling.

Samtidigt har det blivit svårare för löntagare att ställa krav på den egna arbetsplatsen. På allt fler arbetsplatser råder en extremt slimmad bemanning som kompletteras med visstidsanställda, timvikarier och inhyrda. I spåren av outsourcing och privatiseringar har allt fler kommit att jobba i små företag där det ofta saknas både kunskap och intresse för arbetsmiljöarbete.

Andra branscher har utvecklats till rena vilda västern, där utländska arbetare, asylsökande och papperslösa kör lastbil, river hus, diskar och röjer skog under vidriga och ofta direkt olagliga villkor.

En sådan arbetsmarknad, som är präglad av hög arbetslöshet och ett försvagat anställningsskydd, skapar en kultur av rädsla och tystnad ute på arbetsplatserna. Det får konsekvenser för arbetsmiljöarbetet. Fackförbunden vittnar om att det blir allt svårare att rekrytera skyddsombud ute på arbetsplatserna.

I år fyller skyddsombuden 100 år. De utgör fortfarande ryggraden i det dagliga arbetsmiljöarbetet. Utan välutbildade och modiga skyddsombud skulle statistiken se betydligt mörkare ut än vad den redan gör.

Därför är det problematiskt att skyddsombuden har fått det tuffare. Nyligen sparkades ett skyddsombud från en äldreboende ägt av Carema, eftersom hon hade tagit upp problem som fanns på den arbetsplatsen. I senaste numret av Byggnadsarbetaren berättas om två skyddsombud som nyligen blivit av med sina jobb efter att de hade kritiserat brister i arbetsmiljön.

Möjligheterna till skyddsombudsutbildning har försämrats, eftersom den borgerliga regeringen tog bort alla anslag till sådana utbildningar 2007. Sedan dess har antalet skyddsombudsutbildningar mer än halverats.

Samtidigt som detta har hänt har också Arbetsmiljöverkets tillsynsarbete dränerats på resurser. Jämfört med 2006 lägger regeringen i år ungefär 100 miljoner kronor mindre på arbetsmiljöarbete. Det är en rejäl försvagning av ett bokstavligt talat helt livsviktigt arbete.

Fru talman! När Fredrik Reinfeldt nyligen gick ut och föreslog att vi i framtiden ska jobba tills vi är 75 var det väldigt många som satte morgonkaffet i halsen, inte minst alla de undersköterskor, lagerarbetare, snickare, montörer och lokalvårdare som ofta redan vid 50 års ålder har så ont och är så trötta att de undrar hur många år till de ska orka fortsätta. Arbetslivet är fortfarande alltför tungt och slitsamt för alltför många.

Lösningen på hur vi ska möta den åldrande befolkningen och de ökade behov av vård och omsorg som den för med sig kan inte ligga i att vi ska pressa redan hårt utslitna människor att jobba ännu längre. Lösningen måste vara att utforma ett mänskligare arbetsliv där alla oavsett yrke kan jobba utan att slitas ut och stressas sönder.

Målen för Vänsterpartiets arbetsmarknadspolitik är två: fler jobb och bättre jobb. Därför går vår ekonomiska politik, med investeringar för fler jobb, hand i hand med satsningar på bättre arbetsvillkor och bättre arbetsmiljö. Vi har som mål att fler människor ska orka jobba heltid och samtidigt ha tid och energi över när arbetsdagen är slut, att fler ska kunna gå i pension med hälsan och orken i behåll. Därför vill vi stärka rätten till fasta heltidsjobb och korta normen för heltidsarbete.

Vi vill också förstärka det systematiska arbetsmiljöarbetet. Skyddsombudens verksamhet behöver stödjas och utvidgas jämfört med i dag. De regionala skyddsombuden måste ges rätt att besöka också de allt fler små arbetsplatser där det saknas medlemmar i fackförbund. De behöver mer resurser till utbildning och fortbildning för att kunna sköta sina uppdrag.

Vi behöver satsa mer på Arbetsmiljöverkets inspektioner. Precis som Mehmet Kaplan var inne på tidigare är det självklart att om färre personer är ute och gör inspektioner och inspektionerna blir färre, då ökar riskerna för att företag inte sköter arbetsmiljöarbetet och att människor i förlängningen råkar illa ut.

Verkets inspektörer gör ett fantastiskt och helt ovärderligt arbete i dag. Men de behöver bli fler, och vi behöver ge dem verktyg till bättre och mer kännbara sanktioner mot arbetsgivare som inte lever upp till lagens krav.

Vi ser också behovet av en samlad forsknings- och kunskapsspridning om arbetslivets villkor. Det är lite ironiskt att vi nu kan konstatera att regeringens utredare har kommit fram till exakt samma slutsats, så här fem år efter att samma regering lade ned ett väl fungerande arbetslivsforskningsinstitut.

Men vi är inte sämre människor än att vi kan dra ett streck över det och se fram emot ett konkret förslag om hur vi nu ska kunna bygga en sådan forskning som Alliansen rev ned för fem år sedan.

Vi tar dödsfallen i arbetslivet på största allvar, och vi anser att regeringen, precis som man har gjort när det gäller trafiken, ska anta en nollvision för dödsolyckor i arbetslivet, en vision som sedan ska nås genom systematiska och konkreta åtgärder som ska vara styrande för allt arbetsmiljöarbete.

Det har också skett regelförenklingar för företagare och arbetsgivare, men dessa får aldrig gå ut över arbetstagare eller över den säkerhet och trivsel som ska finnas på varje arbetsplats. Därför är det också viktigt att arbetsmarknadens parter är delaktiga och att man beslutar i samförstånd om dessa förändringar.

Den faktiska pensionsåldern är lägre än 65 år i Sverige, särskilt inom LO:s och Kommunals områden. Men vi kan ändå glädjas åt att fler arbetar längre. För tio år sedan var den faktiska pensionsåldern 62,1 år. För tre år sedan var den 64,3 – en rejäl höjning således.

Arbetet är ju en stor del av vårt liv. Arbetsplatsen och arbetskamraterna är en central del i de flestas liv. Arbetsmiljö kan innefatta allt på en arbetsplats, och självklart finns det alltid möjlighet till förbättringar. Men fokus ska ligga särskilt på de arbetsplatser där arbetsmiljön inte är bra och där riskerna är stora.

Jag vill ändå framhålla att de allra flesta arbetsplatser är mycket bra. De anställda trivs, det mesta rullar på, och man kan säga ifrån när något är fel. De flesta arbetsgivare har och vill ha en god arbetsmiljö med arbetstagare som trivs. Det tjänar både företaget och alla på.

Sverige har ett mycket gott arbetsmiljöklimate. Arbetsmiljöverkets rapport för 2010 visar också på en stark, positiv trend långsiktigt, även om det finns några orosmoln. Anmälningarna om arbetssjukdomar har mer än halverats. Det är ett gott betyg. Även arbetsolyckor som leder till sjukfrånvaro har minskat.

Hösten 2010 kom regeringen med en handlingsplan som ska gälla i fem år, med en förnyad och långsiktig arbetsmiljöpolitik. Där visar man även på de positiva effekter som en god arbetsmiljö kan ha. Regeringen markerar också tydligt att arbetsmiljö är en nationell politisk angelägenhet och att arbetsmarknadens parter prioriterar arbetsmiljö högt, liksom att forskningen är framstående. Det krävs dock insatser för att öka engagemanget och främja medvetenheten och kunskapen om arbetsmiljöfrågor.

Det är alltid ytterst arbetsgivaren som har ansvaret och som ska se till att arbetsmiljöarbetet är en naturlig del i verksamheten. Ett systematiskt arbetsmiljöarbete handlar om att i det dagliga arbetet uppmärksamma och ta hänsyn till alla förhållanden som kan påverka de anställdas hälsa och säkerhet. Men alla på en arbetsplats har sitt ansvar, liksom fack och arbetsgivarorganisationer.

Arbetsmiljöverkets roll är självklart viktig, och utskottet ser positivt på hur resurserna används och på det resultat som uppnåtts. Inspektionsbesöken syftar till att stärka arbetsplatsernas egen förmåga att förebygga risker samtidigt som arbetsgivaren får besked om vad som behöver förbättras. Man inspekterar självklart oftare arbetsplatser som bedöms vara riskutsatta, men man arbetar också i projekt och kampanjer och med särskilda problem och branscher.

Fru talman! Jag har personligen haft förmånen att få vara med vid ett antal inspektioner de senaste månaderna. Det har inte bara lärt mig mycket utan också visat hur viktigt det är med arbetsplatsbesök, bra inspektioner och kloka inspektörer. Det handlar inte bara om granskning och klagomål, utan det kan vara ett givande möte för alla parter, ett rådgivande samtal där påpekanden går igenom.

Jag har fått höra anställda som säger att de inte vill använda hörsel-skydd. Jag har hört anställda som inte ville använda de hjälpmedel som fanns för att underlätta och som heller inte insåg riskerna för sin framtida hälsa och för sin egen kropp. Jag har hört om okunskap hos en arbets-givare, men jag fick också glädjen att se vad en god arbetsgivare kan betyda – en arbetsgivare som satsar miljoner på säkerhet för sin personal.

Som många andra statliga myndigheter står nu Arbetsmiljöverket inför stora utmaningar med ett generationsskifte, krav på modernare arbetssätt och ny teknik. Det ska bli intressant att få ta del av kommande utvärdering av projektet hos Arbetsmiljöverket om den screening av tryckeribranschen som gjorts och som avslutas i höst. Jag har också varit med på ett sådant screeningbesök. Detta är ett helt nytt arbetssätt där alla företag med anställda får besök av Arbetsmiljöverket. Via en surfplatta noterar man direkt under rundan på företaget hur det ser ut. Man gör färgmarkeringar: grönt, gult och rött. Sedan går man igenom protokollet gemensamt innan man skiljs åt. Man får en tydlig bild av hur arbetsmil-jön ser ut på företaget.

Det ska också bli intressant att följa hur det blir med ett nytt sankt-ionssystem inom arbetsmiljöområdet. Av 30 000 inspektionsmeddelan-den är i dag 1 000 med vitesförelägganden, men alltför få går till domstol och många skrivs av olika skäl av. Några direkta straff döms sällan ut. Vitesförelägganden ska i ett nytt system kunna bytas ut mot sanktionsav-gifter. Det ska vara dyrt att göra fel.

Utredningen är remitterad, och nu pågår arbetet med ett förslag på departementet.

En annan nyhet är att det numera är betydligt lättare att anmäla ar-betsskador, arbetssjukdomar och tillbud. Arbetsmiljöverket och Försäk-ringskassan har nu en gemensam sajt där arbetsgivare på ett enkelt sätt kan anmäla.

Fru talman! Nollvision för dödsolyckor finns som krav i motionerna. Det kan låta väldigt bra och självklart, men precis som i trafiken är det i verkligheten mycket svårt att uppnå. Det viktiga är att det förebyggande arbetet förbättras och fördjupas och att alla samarbetar för en god och riskfri arbetsmiljö.

Regeringen och Alliansen i utskottet är helt eniga om att varje dödso-lycka på en arbetsplats är ett misslyckande för arbetet med en god ar-betsmiljö. Branscher som är särskilt drabbade är bygg- och tillverknings-industrin, transportområdet och jord- och skogsbruk.

Tyvärr ser vi att det ofta kan vara nonchalans, slarv, stress eller tids-hets som gör att dessa dödsolyckor sker, och därför är det viktigt att man samarbetar kring dessa risker. I snitt dog fem personer varje månad på sitt arbete förra året. Glädjande nog minskade dock antalet dödsfall inom byggindustrin från 14 till 11, men sorgligt nog var det inom skogs- och jordbruk dubbelt så många som dog i fjol jämfört med 2010. Det ökade från 7 till 13 personer. Det kan tyda på att det är fler som har arbetat i skogen. Det kan också tyda på fler arbetade timmar, men också på att det är egenföretagare inom exempelvis jordbruket som löper den största risken. Intressant är att i Norge minskade antalet olyckor inom dessa näringar, som de kallar de gröna näringarna, till nästan hälften. Jag me-nar att Arbetsmiljöverket här borde studera vad man har gjort i Norge.

Inom skogsbranschen har facket gjort mycket för att informera om riskerna, och det tycker vi är bra.

Alliansen vill se bättre resultat. Det är därför bra att Arbetsmiljöverket i höstas inledde en särskilt omfattande tillsynsinsats för att förebygga just allvarliga olyckor och tillbud i arbetslivet. Inspektionerna riktas mot arbetsplatser där allvarliga olyckor och tillbud har inträffat. Under hösten fick 500 arbetsplatser besök, och tillsammans gick man igenom vad det var som hade brustit.

Under hösten genomförde Arbetsmiljöverket en bred kampanj inriktad på utländska byggnadsarbetare i Sverige. Avsikten är självklart att höja kunskapen om regler på svenska byggarbetsplatser och därmed höja säkerheten. Som ett första steg vände man sig till byggnadsarbetare som talar polska, estniska, lettiska, litauiska och ryska, men man avser att gå vidare.

Fru talman! Vi är ändå glada över den allmänt nedåtgående trenden och att Sverige ligger i topp internationellt sett när det gäller olyckor och sjukfall på arbetet. Det visar på ett gott arbetsmiljöarbete och rimliga krav.

När det gäller den psykosociala arbetsmiljön tar utskottet tydligt avstånd från all mobbning och kränkande särbehandling. Det är alltid arbetsgivarens ansvar hur det ser ut på en arbetsplats. Och det är viktigt att man känner till Arbetsmiljöverkets olika föreskrifter när det gäller det systematiska arbetsmiljöarbetet och kränkande behandling i arbetslivet.

Arbetsmarknadens parter har en viktig roll att spela här. En EU-kampanj kommer också att genomföras under året på detta område.

Kvinnors arbetsmiljö är av särskilt stort intresse för oss moderater och för hela Alliansen. Faktum är att kvinnor drabbas mer av arbetsrelaterad ohälsa än män. I förlängningen innebär det både lägre pensioner och svårigheter att försörja sig. På uppdrag av regeringen startar därför Arbetsmiljöverket en treårig satsning på just kvinnors arbetsmiljöer. Det satsas drygt 20 miljoner på detta. Syftet är att öka kunskapen och förebygga ohälsa och utslagning på grund av belastningsskador och den dåliga arbetsmiljö som kvinnor arbetar i.

Riskerna med ensamarbete tas upp av Vänsterpartiet i en motion. Man vill förbjuda allt riskfyllt och farligt ensamarbete utan att ange vad detta skulle vara. Ja, vi kan konstatera att man i ett ensamarbete är utsatt för en större risk. Men allt ensamarbete är inte farligt. Och där det finns risker går det faktiskt att förebygga dessa genom god planering, genom god utbildning och med rätt information och rätt instruktion om hur arbetet ska utföras.

Bemanningsbranschen är också ett område som har granskats särskilt av Arbetsmiljöverket. Trots att både in- och uthyrare har ett ansvar för sina anställda är det en osäker bransch. Syftet är nu att förbättra samordningen mellan in- och uthyrare och även förbättra den enskildes eget ansvar.

Sedan 2010 får skyddsombud även agera för den inhyrda personalen, vilket är bra, och vidta lämpliga skyddsåtgärder. Och under 2012 kommer 1 400 företag i bemanningsbranschen att granskas.

Vi moderater och Alliansen menar att inflytande och delaktighet i det egna arbetet och verksamheten på en arbetsplats ger större möjligheter för dem som jobbar där men också för arbetsplatsen. Roligare och hälso-

sammare jobb ger helt enkelt kreativare medarbetare och bättre resultat. En attraktiv arbetsplats stärker också chanserna i konkurrensen, som kommer, om arbetskraften. Det blir en vinna-vinna-situation för alla.

Ett fungerande arbetsmiljöarbete på alla arbetsplatser är en viktig förutsättning för att man ska uppnå ett hållbart arbetsliv där ingen i förväg slits ut vare sig fysiskt eller psykiskt.

Arbetsmiljöarbetet i Sverige är framgångsrikt och bidrar till att riskerna i arbetslivet minskar.

(Applåder)

I detta anförande instämde Jenny Petersson och Maria Plass (båda M) samt Lars-Axel Nordell (KD).

Anf. 5 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att korrigera Katarina Brännström på den punkt som gäller riskfyllt och farligt ensamarbete. Vänsterpartiet föreslår inte ett totalförbud mot allt ensamarbete, utan vi föreslår en strategi för att fasa ut sådant ensamarbete som är farligt och riskfyllt. Jag måste säga att det är lite löjeväckande när man då svarar på det här förslaget med att säga: Det kan också upplevas som positivt med ensamarbete, till exempel konstnärligt arbete och forskning.

Jag tror inte att det någon, Katarina Brännström, som anser att detta är ett farligt och riskfyllt arbete mer än att man kanske kan skära sig på ett papper eller så. Det här handlar naturligtvis om yrken där man är utsatt för risker, exempelvis rån, hot och våld, som är vanligt i butiksarbete. Katarina Brännström får gärna återkomma med en liten förklaring, som i alla fall Hillevi Engström inte har lyckats leverera ännu, till varför Moderaterna och regeringen inte tänker genomföra riksdagsbeslutet om att införa sluten kontanthantering, just för att skydda personer som till exempel jobbar i butiker.

Katarina Brännström säger att man vill satsa på arbetsmiljöarbetet. Man har varit ute på inspektioner och sett hur bra de är, hur viktiga de är och vilka bra dialoger som kommer till stånd. Man ser faktiskt att det här har effekter. Då är det väl en märklig strategi att välja att lägga totalt sett 100 miljoner kronor mindre varje år på sådant förebyggande arbetsmiljöarbete? Jag har lite svårt att se på vilket sätt en sådan enorm neddragning, som har lett till färre inspektörer och betydligt färre inspektioner ute på arbetsplatserna, rimmar med det som Katarina Brännström säger och som jag håller med om, nämligen att det är jätteviktigt med det systematiska och planerade inspektionsarbetet.

Jag får inte ihop det, fru talman.

Anf. 6 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Jag tänkte börja med Josefin Brinks fråga om tillkännagivandet. Varför inte införa förbud? Vi har ännu inte sett något svar från regeringen. Därför avvaktar jag med att svara på den frågan.

Jag vet att vi har haft en interpellationsdebatt här i kammaren där arbetsmarknadsministern redogjorde för det möte man haft med parterna. Vi får väl avvakta och se vad vi får för svar.

När det gäller åtgärder mot butiksbrån finns det självklart redan i dag, med de föreskrifter som finns, möjligheter att förbjuda ensamarbete om man anser att risken är alldeles för stor. Det är inte så att man är skyddslös nu. Det är viktigt att framhålla det.

När det gäller just ensamarbete låter det ibland som att allt ensamarbete är farligt. Det var väl därför som vi kanske ville påpeka att det finns många olika sorters ensamarbete.

När det gäller pengarna till Arbetsmiljöverket kan jag tala om att anslaget är 504,6 miljoner för 2012. År 2006 var anslaget 555 miljoner – det är lätt att kontrollera. Det är en skillnad på, låt oss säga, 50 miljoner. Därför tycker jag att vi ska sluta att prata om exakt 100 miljoner.

Det är också så att satsningen på arbetsmiljön inte är lika med hur många miljoner man ger till Arbetsmiljöverket, utan det är avhängigt av vad vi gör för att förbättra kunskapen ute i arbetslivet. Det handlar om bättre kunskap, mer information och att det blir tydligare vad det är som gäller och vem som har ansvaret.

Här är det viktigt att framhålla att arbetsgivaren har ett ansvar och att varje arbetstagare har ett eget ansvar. Jag tycker att det är farligt om vi tror att det bara är Arbetsmiljöverket som ska upprätthålla det goda arbetsmiljöarbetet.

Anf. 7 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Fru talman! Jag tackar för den passningen. Det stämmer att det är lite drygt 50 miljoner kronor mindre till Arbetsmiljöverket. Men det är dessutom ungefär 44 miljoner kronor mindre till utbildning och stöd när det gäller skyddsombudens verksamhet. Sammanlagt är det närmare 100 miljoner kronor mindre.

Regeringen tycker att man ska skära ned lite på Arbetsmiljöverket. Det är inte så viktigt att det är så många inspektioner – det har vi fått höra nu – utan det handlar om andra saker. Man ska höja kunskapen ute i arbetslivet. Då återstår skyddsombuden. När man samtidigt har dragit ned på utbildningarna för skyddsombuden kan man liksom inte bolla tillbaka det dit. Man har både dragit ned på inspektionerna och försämrat förutsättningarna för skyddsombudens arbete. Hur ska man, så att säga, kompensera detta?

Man kan blicka lite framåt. Regeringen har lagt fram ett par förslag som riskerar att försvåra arbetsmiljöarbetet ytterligare ute på arbetsplatserna.

Först och främst vill man göra det svårare för människor att få ledigt för att gå en facklig grundutbildning. Det kommer naturligtvis att leda till att färre anställda får tillgång till en utbildning som ger dem kunskap om exempelvis arbetsmiljö och som förbereder dem för att ta uppdrag som skyddsombud.

Dessutom har regeringen ett annat förslag som handlar om att arbetsgivare inte längre ska behöva betala lön om det uppstår en tvist vid en uppsägning. Det är väl känt att skyddsombud är en grupp personer som ofta drabbas av uppsägningar. Vi har till exempel flera fall som är på väg upp i AD nu. Det är skyddsombud som har sagts upp, och det råder en tvist om huruvida detta beror på deras uppdrag som skyddsombud.

Om regeringens förslag går igenom blir det i stort sett riskfritt för arbetsgivare att säga upp fackligt förtroendevalda, exempelvis skyddsombud, medan det blir en oerhörd press på den som har ett sådant uppdrag att inte, så att säga, göra sig besvärlig gentemot sin arbetsgivare.

Jag skulle jättegärna vilja veta hur Katarina Brännström får ihop det här.

Anf. 8 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Detta låter väldigt märkligt, måste jag säga. Det är ungefär som att allt var gott och väl före 2006. Alla skyddsombud var nöjda och glada. Arbetsmiljöarbetet var hur gott som helst i Sverige. Så är faktiskt inte riktigt verkligheten.

Det är faktiskt så att arbetsmiljöarbetet har visat ett bättre resultat särskilt de senaste åren. Det försökte jag säga i mitt anförande. Det måste väl ändå vara resultaten som räknas, Josefin Brink.

Vi vill inte heller försvåra för det fackliga arbetet. Om man har svårt att rekrytera till funktioner som skyddsombud och annat ute på arbetsplatser tror jag att det mer är en trend i tiden. Människor har varken ork eller tid att ta på sig mer ansvar.

När det gäller ledighetslagstiftningen har vi ännu inte sett något förslag från regeringen, så det får vi avvakta med. Men att vara arbetsgivare är inte så enkelt i dag. Har du fler än tio anställda inträder plötsligt ett stort ansvar där du i princip ska kunna hela arbetsmiljölagen. Du ska i princip veta allting direkt utan att ha någon särskild avdelning på ditt företag som löser detta. Därför vill vi förenkla och göra likadana regler som ska göra det lättare att göra rätt för en arbetsgivare. Det är det som är det viktiga, inte att försämma för någon.

Uppsägningar av skyddsombud är något som jag bara har hört om. När jag har varit ute på arbetsplatser har jag faktiskt frågat, men jag har ännu inte sett några sådana exempel. På ett ställe var det däremot ett skyddsombud som själv hade sagt upp sig, och vad det beror på kan vi aldrig veta. Människor börjar och slutar på olika jobb. De trivs eller trivs inte. Vi kan inte alltid ta det till intäkt för att arbetsgivare eller alliansregeringen har gjort något fel.

Anf. 9 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik:

Fru talman! Först har jag en kontrollfråga till Katarina Brännström från Moderaterna. Vad menar ni när ni säger att arbetsmiljölagen inte skulle gälla för dem som har nio anställda? Katarina Brännström sade alldeles nyss att det faller ett stort ansvar på en arbetsgivare som har tio anställda. Hur tänkte ni då?

Den faktiska pensionsåldern har stigit. Tar Katarina Brännström åt sig äran för det? Vad kan det bero på? Det ni har gjort sedan ni tog över är faktiskt, har vi nämnt tidigare, bland annat att lägga ned Arbetslivsinstitutet. Är det det som har skjutit upp den faktiska ålderspensionen, eller var det svältkuren på Arbetsmiljöverket som gjorde det? Det kanske är lagen om anställningsskydd som gör att man kan finnas kvar längre i arbetslivet. Det har också blivit färre inspektioner. Kanske har det bidragit till att man jobbar kvar längre.

Nej, nu ska jag sluta raljera, men förklara vad regeringen har gjort eller vad det kan hänga på. Kan det vara pensionssystemet som gör detta?

Min fråga blir så här: Oavsett om pensionsåldern har skjutits upp eller inte, vad gör regeringen för en fabriksarbetare som statistiskt tvingas lämna arbetslivet nio tio år i förtid? Vad föreslår ni konkret? Det duger inte att säga att det finns många goda arbetsgivare och företag. Det är klart att det gör, men vad gör ni konkret? Vad föreslår ni i denna famösa handlingsplan, den där påsen som visade sig vara ganska tom?

Förklara nu först det här med tio anställda, sedan om pensionsåldern och sedan konkret vad ni tänker göra för den här fabriksarbetaren.

Anf. 10 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Arbetsmiljölagen gäller på alla arbetsplatser där det finns anställda, men med ett ökat antal anställda ökar självklart också de krav man kan ställa på vad arbetsgivaren ska göra och vad som gäller. Vi behöver inte diskutera de detaljerna.

Vi ställer stora krav på arbetsgivare och företagare som kan ha många svårigheter dels att klara sig i tuffa tider, dels att behålla sin arbetskraft. Dessutom ska de kunna varenda regel i de lagar vi har. Vi arbetar därför med utgångspunkten att det ska vara lätt att göra rätt. Då måste man också tillåta förenklingar i de väldigt många och snåriga föreskrifter som finns. Ju enklare det blir desto mer kommer ju att bli rätt.

Med detta menar vi inte att vi ska försämma för en enda anställd. Vi ska inte försämma säkerheten på en enda arbetsplats, utan vi vill göra det mindre krångligt att göra rätt. Där tror jag också att det handlar om en modernare syn på hur man ska arbeta. Förr i tiden var det väldigt tjocka bibbor man skulle bläddra sig igenom för att hitta paragrafer och läsa krånglig text. Jag tror inte riktigt att det är en framkomlig väg om man ska nå ett bättre resultat för arbetsmiljön.

När det gäller fabriksarbetare som tvingas gå i förtid och vad vi gör vill jag säga att vi ser arbetsmiljön som ett av de absolut viktigaste områdena för att öka möjligheten att arbeta längre. Det ska vara en god miljö där arbetet kan anpassas efter både ålder och hur man mår så att även en fabriksarbetare med ett hårt arbete, en städerska eller någon annan som har ett tungt arbete kan ges möjlighet att arbeta kvar.

Anf. 11 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik:

Fru talman! Det konkreta svaret från Moderaterna på frågan om hur man ska göra för att en fabriksarbetare inte ska tvingas lämna arbetslivet i förtid är att ni ser det här och så ska man göra rätt. Det är inte särskilt konkret, Katarina Brännström. Ni hade åtminstone kunnat peka på någon åtgärd som är konkret och faktisk och som man kan ta på, men det gör ni inte. Ni bara pratar vackert.

Ställer vi för höga krav på arbetsgivarna i dag? Är arbetsmiljölagen alldeles för krävande eller vad säger ni? Varför då inte låta regionala skyddsombud besöka fler företag? De är en oerhörd hjälp. Se regionala skyddsombud som regelförenklare! De kan förklara saker och ting för de små företagen, och de kan hjälpa till så att de små företagen känner att de gör rätt. Det är väl en regelförenkling om något, Katarina Brännström. Varför tillåter ni inte detta?

När det gäller det märkliga svaret på Josefin Brinks fråga om skyddsombuden, om att det är en trend i tiden, har ni ju verkligen sett till att göra allt för att radera facklig verksamhet. Organisationsgraden har sjunkit med 10 procent. Ni motarbetar facket. Först handlade det om sammalöneregeln, där ni minskade den tid som sjukdom är semesterlönegrundande. Nu ger ni er på studieledighetslagen, och så har vi det här med att man vid tvist får gå på a-kassa i stället för att få lön och så vidare.

På vilket sätt underlättar ni fackligt arbete, och på vilket sätt underlättar ni att det blir fler skyddsombud i Sverige? Ge mig ett konkret exempel för en gångs skull!

Anf. 12 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Under de år som Socialdemokraterna styrde Sverige tillkom det väldigt många bra lagar och regler för en god arbetsmiljö. Även lagen om anställningsskydd tillkom liksom väldigt många andra saker som skyddar arbetstagarna på arbetsplatsen.

Det tycker vi är bra. Vi har aldrig sagt någonting annat. Vi har aldrig sagt att vi ska ta bort dem, men vad vi ser på i dag är hur vi kan förenkla och förbättra för arbetsgivare att göra rätt, för det är arbetsgivaren som har det yttersta ansvaret. Vi måste ha en balans. Det är så vi ser det. Men det får aldrig bli så att det försämras för en enda arbetstagare.

Det är heller inte så att vi bara pratar, absolut inte. Däremot kanske vi inte gör samma saker som Socialdemokraterna vill göra. Vi har inte samma ingång som Socialdemokraterna har, och det får ni finna er i. Vi ser regelförenklingar som en väg att göra det bättre även för fabriksarbetaren. Men det kanske är svårt för er att förstå.

Regionala skyddsombud tycker vi är mycket bra. Jag tycker att alla skyddsombud gör ett bra jobb. Jag har träffat flera stycken när jag har varit ute på arbetsplatser. Staten tillför 100 miljoner kronor varje år för den regionala skyddsombudsverksamheten. Det är väl också värt någonting, eller är det inte det i Socialdemokraternas värld?

Vi har inte gjort en enda åtgärd för att försvåra för den som vill bli skyddsombud. Hur det står till ute på arbetsplatser kan vi alltid fundera över, men faktum är att resultatet visar att det är en bättre arbetsmiljö i dag än vad det var för fem och tio år sedan. Det måste ändå säga någonting även om det arbete som vi har gjort de senaste sex åren.

Anf. 13 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Fru talman! Jag tackar Katarina Brännström för redogörelsen om vad Moderaterna tycker i frågan.

Min fråga handlar om det som jag också tog upp i mitt anförande, nämligen skolan och arbetsmiljöarbetet där. Jag kan inte låta bli att beröra de svar som Katarina Brännström gav till mina kolleger i utskottet, Raimo Pärssinen och Josefin Brink i fråga om att pengar inte är allt när det gäller arbetsmiljöarbete. Därom är vi eniga. Problemet är att det faktiskt är med pengar som man anställer inspektörer. Vi har sett att antalet inspektörer har blivit mindre. Det är ett problem, Katarina Brännström, även om jag förstår att det fanns inspektörer på de platser där du gjorde besök. Men det betyder inte att de inspektörer som inte längre är verksamma är kvar. Det har vi statistik och siffror på.

Min fråga, Katarina Brännström, gäller den systematiska tillsynen inom skolan. Enligt uppgift från fackförbunden och Arbetsmiljöverkets representant på skolområdet sker det inte längre en systematisk tillsyn inom skolan. Detta är ett stort problem. Katarina Brännström berättade i sitt anförande att det inte bara är en myndighet som ska bedriva arbetsmiljöarbete utan att vi alla måste göra det. Det håller jag helt med om. Men om det ska vara så är det mycket viktigt med goda förebilder.

Då undrar jag: Hur förenas denna idé och denna ansats med neddragningarna över lag inom Arbetsmiljöverket och i synnerhet när det gäller de inspektioner som görs på skolområdet?

Anf. 14 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Jag noterade också att Mehmet Kaplan tog upp skolans arbetsmiljö. Jag håller med om att det är mycket viktigt. Det handlar om det uppväxande släktets möjligheter att lära men också den tanke som Mehmet Kaplan har fört fram när det gäller att vara goda förebilder. Här tycker jag att arbetsgivaren, det vill säga kommunerna, brister. Då får vi i denna kammare gå ut till våra kamrater som styr i kommunerna och ta dem i örat eftersom detta inte är acceptabelt. Samma arbetsmiljölag gäller faktiskt på arbetsplatsen skolan.

När det gäller att lära ut är det också viktigt att man inom skolarbetet får lära sig detta ganska tidigt och att lärarna och skolans ledning också tar det på allvar.

Jag ska sedan byta ämne och ta upp frågan om att antalet inspektörer har blivit mindre. Det har faktiskt blivit så, och det görs något färre inspektioner också.

Efter att jag har varit ute och talat med många av dessa inspektörer märker jag att det finns en oro över det stora generationsskifte som vi faktiskt står inför när det gäller arbetsmiljöinspektörer. Många av dem som i dag har kunskap och lång erfarenhet och som arbetar i dag är på väg att pensioneras. Här tror jag att det är viktigt att man får en ny generation som kommer in. I och med det hoppas jag också att man får en bättre användning av ny teknik och ett modernare arbetssätt så att Arbetsmiljöverket kan bli effektivare i sitt arbetssätt och även vid de inspektioner som man gör. Det är en förhoppning. Screeningverktyget är ett sätt att pröva, men det finns säkert andra.

Vi är nog ense om att det är viktigt att arbetsmiljöarbetet får fortsätta även på Arbetsmiljöverket.

Anf. 15 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Fru talman! Jag tackar Katarina Brännström för hennes klargöranden.

Jag har två följdfrågor. Den ena handlar återigen om inspektörerna. När vi är ute på arbetsplatsinspektioner är vi där med inspektörer. Det hör till saken att man då får möjlighet att tala med dem som finns. Problemet är de som inte finns. För min och Miljöpartiets del handlar det i grunden om ett område, nämligen skolan, som har en oerhört viktig dandande roll och en viktig roll som förebild. Skolan är den första egentliga arbetsplatsen för elever, även om de nog inte tänker på att det är en arbetsplats. Det är en arbetsplats för dem som går i skolan och för pedagogerna. Vi ser tydliga exempel på att denna arbetsmiljö har blivit sämre.

Oberoende forskning från Stockholms universitet har gjort en rapport. På uppdrag av Arbetsmiljöverket hade man kollat hur det förhåller sig med hot och våld i skolan. 5 procent av lärarna vittnade om att de hade blivit utsatta för våld. Bland eleverna var det 12 procent. Detta är mycket farliga siffror. Då kan man naturligtvis tala om att man ska bedriva ett antimobbningsarbete och se till att förebygga och så vidare.

Men när vi avhänder oss den bäst fungerande myndigheten som kan detta område på sina fem fingrar tycker jag att det är lite dumsnålt av regeringen. Detta innebär att man avhänder sig en av de få riktigt viktiga myndighetsutövningarna på området. Den kostar inte särskilt mycket. Jag är lite orolig över detta, och jag vet inte vad Moderaterna har tänkt sig framöver under de kommande tre åren.

Anf. 16 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Jag tror att jag kan lugna både Mehmet Kaplan och andra som lyssnar genom att säga att Alliansen anser att det är av otroligt stor betydelse att ha en god arbetsmiljö och att ha ett arbetsmiljöverk som fungerar effektivt och bra och som får de resurser som det behöver. Jag tror verkligen att jag kan garantera det.

När det gäller arbetsmiljön i skolan är en av Alliansens käpphästar en bättre skola med en god arbetsmiljö. Jag tycker ändå att vi med de förslag som har kommit under de senaste åren har visat att vi verkligen gör ett riktigt omtag när det gäller skolan och utbildningen, både för eleverna och för lärarna.

Det är viktigt att framhålla att rektor har ett stort ansvar och att arbetsgivaren, det vill säga kommunerna, har ett stort ansvar för barnens arbetsmiljö och framför allt för hur de anställda i skolan har det. Är man inte trygg och säker och trivs på sin arbetsplats är man säkert inte heller en bra lärare som kan lära ut.

Men jag vet inte om det finns några belägg för att det är sämre inspektioner på våra skolor nu än vad det var till exempel innan alliansregeringen tillträdde. Det vore intressant att få ett svar på den frågan. Det kan vi naturligtvis kolla upp.

Sedan får vi också skicka med till Arbetsmiljöverket att de ska ta en titt på skolan. Det kanske vore värt att göra några fler besök där.

Vi menar verkligen allvar med det vi säger om en bättre miljö i skolan, och när det gäller hot och våld är det aldrig acceptabelt i något sammanhang. Här tror jag att vi framöver kommer att se fler förslag om hur vi kan trygga människor som arbetar i de yrken och i de miljöer där det förekommer hot och våld. Tyvärr ser vi att det ökar. Det är en tendens i samhället, och det är en råare värld. Vad vi än tycker här ser verkligheten så dystert ut, och det måste vi i denna kammare göra någonting åt.

Anf. 17 HANS BACKMAN (FP):

Fru talman! För oss i Folkpartiet, Alliansen och regeringen är arbetsmiljöarbetet förstås viktigt. Det är ingen tvekan om det. Arbetsmarknadsministern upprepar också vid olika tillfällen att hon ser det som en viktig del i arbetsmarknadspolitiken.

Det kan också konstateras att arbetsmiljöarbetet i Sverige till stora delar har varit framgångsrikt och att riskerna i arbetslivet har minskat över tid. Ett fungerande arbetsmiljöarbete på alla arbetsplatser är en viktig

förutsättning för att man ska uppnå ett hållbart arbetsliv där ingen slits ut i förtid vare sig fysiskt eller psykiskt.

Arbetsmiljöverkets arbetsskaderapport för 2010 visar en stark positiv trend långsiktigt. Det finns orosmoln, men trenden är ändå positiv. Antalet anmälningar om arbetsrelaterade sjukdomar har mer än halverats, och även antalet arbetsolyckor som har lett till sjukfrånvaro har minskat, dock har minskningen inte varit lika stor när det gäller antalet arbetsolyckor som när det gäller sjukfrånvaron. År 2010 stannade minskningen upp när det gäller det totala antalet anmälda arbetsolyckor.

Detta kan till hälften förklaras med att ovanligt många fallolyckor inträffade i samband med den hårda vintern. När det gäller den andra hälften av ökningen är det jämnt fördelat mellan branscher. Här är den troliga förklaringen höjd arbetsproduktivitet och ett ökat antal arbetade timmar, främst inom transportsektorn och industrin.

När det gäller anmälningsfrekvensen kan vi alliansledamöter i utskottet konstatera och nämna att Arbetsmiljöverket och Försäkringskassan i december 2011 lanserade en ny gemensam webbplats. Där kan en arbetsgivare enkelt anmäla arbetsskador och tillbud. Ett av syftena med detta är att försöka få ned de betydande mörkertalen avseende både arbetsskador och tillbud.

Nu kan en arbetsgivare fylla i hela anmälan via nätet och samtidigt skicka den till båda myndigheterna. Anmälningarna ligger sedan till grund för den nationella arbetsskadestatistiken. De inrapporterade arbetsskadorna och tillbudena är ett viktigt underlag när Arbetsmiljöverket planerar sin tillsynsverksamhet.

Fru talman! Av Arbetsmiljöverkets tillsynskampanj 2011 framgår att omkring hälften av de 1 300 inspekterade arbetsplatserna hade ett fungerande arbetsmiljöarbete. 53 procent av de besökta arbetsplatserna fick dock krav på sig att rätta till sina brister. Inspektionerna riktades mot små och medelstora arbetsplatser som inte tidigare besökts och avsåg i princip alla branscher. Två tredjedelar av besöken gjordes på arbetsplatser med 10–20 anställda.

Vi i allianspartierna är mycket måna om att påpeka att det krävs insatser för att öka engagemanget och främja både en ökad medvetenhet och en ökad kunskap om arbetsmiljöfrågor.

Arbetsmiljöverket testar nya metoder. En ny metod för tillsyn av arbetsmiljöarbetet på alla arbetsplatser inom en och samma bransch testas nu. 1 500 inspektionsbesök inom den grafiska branschen ska genomföras under drygt ett år – den så kallade screeningmodellen.

Det övergripande syftet är att fortsätta att utveckla arbetsmetoden för Arbetsmiljöverkets tillsyn. Metoden ska vara rättssäker, enhetlig och konkurrensneutral och ska vara ett stöd för de besökta arbetsgivarnas aktiva arbete med arbetsmiljön. En utvärdering av projektets resultat kommer att genomföras hösten 2012. Det är viktigt att man får stöd och kunskap så att man själv i den dagliga verksamheten kan arbeta med sin arbetsmiljö.

Vi i Folkpartiet är positiva till att regeringen har gett Arbetsmiljöverket i uppdrag att utveckla och genomföra insatser för att förebygga att kvinnor slås ut från arbetslivet på grund av arbetsmiljörelaterade skador, vilket Katarina Brännström här i talarstolen tagit upp. Arbetsmiljöverket

får nu disponera totalt 20,5 miljoner kronor för genomförandet av uppdraget.

Syftet med uppdraget är att få såväl ökad kunskap om kvinnors arbetsmiljö som bättre metoder för att i tillsynsarbetet uppmärksamma risker för belastningsskador. Satsningen ska omfatta kunskapsinhämtning, information, utbildning av inspektörer samt genomförande av en nationell tillsynsaktivitet och är en del av regeringens särskilda jämställdhetssatsning. Arbetet med uppdraget kommer att pågå fram till 2014 och ska vara inriktat på att förebygga förslitningsskador på grund av felaktig arbetsbelastning.

Vidare är vi i Folkpartiet mycket positiva till att regeringen lägger stor vikt vid arbetsmiljöarbetet och i samband med det också tar tag i nya problemområden. Nya typer av arbeten innebär att nya problem kan uppstå.

Till exempel har bemanningsbranschen i dag fler anmälda arbetsolyckor i förhållande till sin storlek än den övriga arbetsmarknaden. Eftersom andelen unga är större i bemanningsbranschen än i andra branscher är det en stor andel unga som drabbas av arbetsolyckor.

Utmärkande för branschen är att både företag som hyr in arbetskraft och företag som hyr ut arbetskraft har ett arbetsmiljöansvar för arbetstagaren. Det innebär en risk för att arbetsmiljöfrågorna hamnar mellan stolarna.

Arbetsmiljöverket har också tagit initiativ till en riksomfattande tillsynsinsats som är riktad mot bemanningsbranschen och som ska pågå under två års tid. Syftet är att skapa en god och trygg arbetsmiljö som leder till minskade skador för de anställda inom branschen – ett tecken på ett gott framtidsarbete.

Syftet med arbetsmiljöpolitiken måste alltid vara att åstadkomma säkrare jobb med minsta möjliga risk att drabbas av arbetsrelaterade olyckor och sjukdomar. Sedan kan det kallas för en nollvision eller något sådant, men det viktiga är att ha nämnda målsättning. Det är inte ordet i sig som är viktigt, utan det viktiga är att målsättningen alltid finns med.

Här tycker jag att det är viktigt att betona betydelsen av information och kunskap i det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Vid en djupstudie av sex olyckor under 2009–2010 genomförd av Arbetsmiljöverket visade det sig att orsaken till allvarliga olyckor och tillbud inom jord- och skogsbruk bland annat var dåliga kunskaper om riskerna och om hur de ska hanteras. Vidare gällde det felaktiga arbetsmetoder och maskinstruktioner. Det är klart att det är viktigt att titta på sådant här för att komma åt och även minska risken för allvarliga olyckor.

Det var därför välkommet att Arbetsmiljöverket under hösten 2011 inledde en omfattande tillsynsinsats för att stärka arbetsgivarnas förmåga att förebygga allvarliga olyckor i arbetslivet. Inspektionerna riktades mot arbetsplatser där allvarliga olyckor och tillbud hade inträffat.

Under hösten fick drygt 500 arbetsplatser i västra och södra Sverige besök av Arbetsmiljöverket. Tillsynen gick ut på att tillsammans med arbetsgivaren och skyddsorganisationen analysera företagets arbetsmiljöarbete mot bakgrund av en inträffad olycka och att komma fram till vad som hade brustit i det förebyggande arbetet.

Vi i Folkpartiet tycker att det är positivt att det under hösten av Arbetsmiljöverket har tagits initiativ till en bred kampanj inriktad på ut-

ländska byggnadsarbetare i Sverige. Det är viktigt att höja kunskapen om arbetsmiljöregler på den svenska byggarbetsmarknaden och därmed också höja säkerheten. Som tidigare sagts här från talarstolen har man vänt sig till byggnadsarbetare med polska, estniska, lettiska, litauiska eller ryska som modersmål.

Det är viktigt att uppmärksamma de mera långsiktiga arbetsrelaterade riskerna, till exempel kemiska och mikrobiologiska faktorerers påverkan.

Fru talman! Det kan konstateras att låg exponering för ett stort antal skadliga ämnen låg bakom drygt var tionde anmäld sjukdom under 2010. I detta sammanhang kan nämnas att två nya föreskrifter med regler om kemiska risker och hygieniska gränsvärden kommer att gälla från och med halvårsskiftet 2012.

Fru talman! Jag tycker att det även är viktigt att säga att arbetsmiljön inte bara ska ses som en källa till risker. Det handlar inte enbart om att förhindra en dålig arbetsmiljö utan också om att se arbetsmiljön som en utvecklande del av arbetsmiljöpolitiken. Den är utvecklande för individer och kan användas både som ett bra konkurrensmedel och som en framgångsfaktor för verksamheter. En sådan positiv inriktning av arbetsmiljöarbetet behöver uppmärksammas mer.

Det är viktigt att titta på de resultat som ändå uppnås inom den svenska arbetsmiljöpolitiken. Antalet besök gjorda av Arbetsmiljöönspektionen ökade med 10 procent under år 2010 jämfört med hur det var år 2009 exempelvis, vilket är positivt.

Man har också utvecklat förmågan att identifiera riskfyllda arbetsplatser och blivit bra på att ha en god träffsäkerhet när det gäller vilka arbetsplatser som är viktiga att komma till.

Det är även viktigt att titta på sjukfrånvaron som sedan kulmen 2002 minskat i en allt snabbare takt under de senaste åren. Antalet sjukfall är nu nere på en historiskt låg nivå. Det är viktigt att komma ihåg det. Detta är en mycket positiv sak för alla oss som verkar i vårt samhälle. Även andelen som anger att sjukfrånvaron är relaterad till arbetsplatsen har stadigt minskat sedan år 2004 för att nu mer än ha halverats. Också detta är mycket positivt inte minst för alla oss som verkar i olika sammanhang i arbetslivet.

Det är viktigt att inte svartmåla den svenska arbetsmiljön och arbetsmiljöpolitiken eftersom det inte stämmer med verkligheten. Vi ska absolut se och hantera de orosmoln som finns, men det är också väsentligt att komma ihåg att många bra saker görs. Arbetsmiljöverket gör en god insats och använder sina resurser på ett bra och väl avvägt sätt, enligt min och Folkpartiets mening.

(Applåder)

Anf. 18 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik:

Fru talman! Jag ska framföra några funderingar till Hans Backman som han känner igen. Som jag beskrev är det väldigt många som måste lämna arbetslivet i förtid, alltså före 65 år. Vi har fått höra från Katarina Brännström och Moderaterna att ett sätt att se till att människor blir kvar till 65 år är att göra regelförenklingar. Folkpartiet brukar alltid hålla med Moderaterna i riksdagen, så jag utgår ifrån att Hans Backmans svar är likadant – att det är regelförenklingar det hänger på.

Hans Backman är gammal brevbärare. De måste lämna i förtid i den yrkeskategorin också, alldeles för tidigt. Det blir samma fråga till Hans Backman: Vad vill Hans Backman och Folkpartiet göra för att fler brevbärare ska kunna vara kvar i yrket fram till 65 års ålder? Är det regel-förenklingar, som Moderaterna föreslår, som är det rätta svaret? Det är den första frågan.

Sedan tar vi den andra frågan, och den handlar om nollvisionen. Jag är helt övertygad om att Hans Backman och jag är överens om att ingen ska behöva dö på jobbet. Så är det. Men vad är det för fel med att sätta fokus på denna fråga på precis samma sätt som man gjort inom trafiken? Man säger att vi ska ned till noll dödade i trafiken, och så har man ett gemensamt, genomtänkt och stenhårt arbete kring detta för att nå resultat. Varför kan vi inte göra samma sak inom arbetslivet?

För mig räcker det inte med att höra att alla vet att vi vill samma sak. På vilket sätt vill Hans Backman fokusera på att ingen ska behöva dö på sin arbetsplats? Är det inte så att det är väldigt enkelt att använda det begreppet och på så vis också kunna samla krafterna för att nå ett resultat? Ingen ska behöva dö på jobbet.

Anf. 19 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! När det gäller att som brevbärare och inom andra yrken kunna jobba högt upp i åldrarna finns det flera olika möjliga lösningar. Regelförenklingar är i stort sett bra för företag generellt sett. Det är bra att företagen kan verka, har en bra tillvaro och kan växa och konkurrera. Det finns dock mycket annat som är viktigt på företag när det gäller arbetsmiljön och för att kunna jobba länge.

Ett sätt är att vara nogsam med den arbetsutrustning man har, att man har en bra ergonomisk miljö på sin arbetsplats. Det handlar om höj- och sänkbara bord, och inom Posten är det viktigt att man har rätt utrustning för att hantera postsortering och sådana saker så att man inte belastar kroppen på onödiga sätt.

Här har både arbetsledningen, inte minst den som är arbetsledare i produktionen, och de fackliga representanterna ofta en god dialog. Man jobbar mycket med att skapa bra förutsättningar för sina anställda, och det är en viktig del – mycket av det dagliga och vardagliga arbetsmiljöarbete som leder till att människor kan jobba tills de är 65 eller äldre är faktiskt det man gör på sin arbetsplats, där man vet hur det fungerar.

När det gäller nollvisionen är vi precis som Raimo Pärssinen säger helt överens om att ingen ska behöva dö på sitt arbete. Vi jobbar mot det hela tiden. Det är det arbetsmiljöarbetet går ut på. Vi tycker inte att ordet ”nollvision” behövs, trots allt. Jag tycker att det är bättre att sätta ned foten och titta på konkreta åtgärder, som vi här gör bland annat genom att titta på exempelvis riskarbetsplatser. Man fokuserar på detta på Arbetsmiljöverket, och man blir bättre på att se vad det är vi behöver besöka. Vilka arbetsplatser är det störst risker på? Vad ska vi göra för att skapa förebyggande arbete som leder till färre skador och olyckor?

Anf. 20 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik:

Fru talman! Då måste man fråga sig om man gör fel inom trafiken. Har man inte konkreta åtgärder där? Det heter ju ”nollvision” när det gäller trafikdödade. Det resonemanget tycker jag alltså inte gick ihop.

Det är väl enkelt, Hans Backman: Det är klart att vi ska ha en nollvision mot dödsfall i arbetslivet! På så vis pekar vi ut det som ett prioriterat område som vi samlar resurser kring – från arbetsmarknadens parter, myndigheter och så vidare. Sedan kör man en bred kampanj kring att ingen ska behöva dö på jobbet. Det vore väl självklart, i stället för att stå här och säga att ni inte behöver använda det där ordet, för ni gör det ändå. Det gör ni ju nämligen inte. Den samlingen finns inte. Hur ser den ut i sådana fall, om det inte är en bred samling? Heter den kanske någonting annat, som vi inte har hört talas om?

Vi föreslår alltså detta. Det finns en möjlighet att haka på.

Sedan skulle jag vilja säga något om regionala skyddsombud, eftersom ni inte svarar på det. Det finns ingen här i kammaren som har svarat på det. Moderaterna säger ingenting om det. Hans Backman får en chans: Varför skulle det vara omöjligt att tillåta ett regionalt skyddsombud att besöka mindre företag runt om i branschen som har kollektivavtal men inga fackliga medlemmar? Varför är det omöjligt?

Ni pratar om regelförenklingar – ett regionalt skyddsombud är en oerhörd regelförenkling. Skyddsombudet kan systemen, kan reglerna och kan resonera med de små arbetsgivarna och säga: Så här borde du göra här, det här är farligt och så vidare. Man går alltså in i ett lärande tillsammans. Detta vägrar ni dock konsekvent, och ingen har fått svar. Varför, Hans Backman? Det vore väldigt intressant att för en gångs skull få höra det utan att vi ska behöva misstänka att det bara är så att ni vill motarbeta facket. Svara på den frågan, är du snäll!

Anf. 21 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! Jag ska försöka vara snäll.

Jag tror att den här frågeställningen har en viss historisk ådra i sig. Arbetsmiljölagstiftningen har alltid förutsatt en god samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare, och det är klart att det om det blir färre som organiserar sig i facket finns en risk att arbetsmiljöarbetet påverkas. Jag skulle verkligen vilja dementera att jag skulle vara negativ till fackligt arbete. Tvärtom, jag tycker att det är bra. Jag tycker snarare att det vore bra om fler arbetsplatser fick fackliga medlemmar som på ett bra sätt kan ha en dialog med sina arbetsgivare och så vidare.

Sedan vill jag när det gäller skyddsombud säga – och det står också i betänkandet – att regeringen i handlingsplanen för en förnyad arbetsmiljöpolitik har angett att ett kompetensstöd ska ske vid generationsväxlingen för skyddsombud och även regionala skyddsombud. Det kan alltså komma att behövas ett sådant stöd. Detta är dock i huvudsak en fråga för arbetsmarknadens parter. Det har det alltid varit.

Det satsas på skyddsombuden från regeringens sida, om man tittar på det hela i ett större perspektiv. Det är det man gör: Man stöder den regionala skyddsombudsverksamheten med 100 miljoner kronor per år. Sedan finns det även möjligheter att anpassa och komplettera lagstiftningen genom avtal. Det finns alltså olika vägar att arbeta med detta, men jag är i grunden positiv till att fler arbetsplatser har fackliga medlemmar och den vägen kan få ett regionalt skyddsombud. Jag är inte alls negativ till fackligt arbete, tvärtom. Jag tycker att det är bra.

När det gäller handlingsplanen mot att skapa en nollvision för dödsolyckor har vi den nationella handlingsplanen för en förnyad arbetsmiljö-

politik, och där ingår en räkka åtgärder för att komma till rätta med arbetsplatsolyckor och då förstås även dödsolyckor. Låt oss se hur den utvecklar sig! Det är den jag står bakom i dagsläget.

Anf. 22 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Fru talman! Jag är ledsen, men jag måste nog upprepa den fråga Raimo Pärssinen ställde. Jag tyckte nämligen inte riktigt att det kom något bra svar.

Vad vi har föreslagit ifrån de rödgröna partierna är att regionala skyddsombud ska få möjlighet att besöka arbetsplatser som har ett kollektivavtal men där man för närvarande inte har någon som är medlem i en facklig organisation. Anledningen till att vi vill detta är att det finns stora problem ute på väldigt många små arbetsplatser, just på grund av det andra borgerliga ledamöter också har tagit upp – det saknas kunskaper om hur man ska jobba med det lokala arbetsmiljöarbetet. Det är ett oerhört bra sätt att föra in kunskap om hur man ska arbeta med arbetsmiljöarbetet och se till att få i gång det på den konkreta arbetsplatsen att det kommer ett skyddsombud dit.

De regionala skyddsombuden är kunniga. De är inte ute efter att sabba och bråka med arbetsgivarna, utan de är där för att tala om vad som gäller och för att se till att sprida kunskaper om hur man kan jobba systematiskt för att förbättra arbetsmiljön. Det finns ett behov av detta.

De regionala skyddsombuden själva vittnar om att det ser väldigt illa ut på många små arbetsplatser. De önskar att de skulle få tillgång till arbetsplatser där det inte finns några fackliga medlemmar. Och vi är övertygade om att det skulle vara en bra service för de små företagen, så att de kan gå in och göra ett förebyggande arbete i stället för att vänta tills någonting händer och bli dragna inför domstolen för arbetsmiljöbrott eller annat.

Jag vill ha ett konkret svar på varför ni kategoriskt avslår förslaget om att förstärka arbetsmiljöarbetet på små arbetsplatser, där även de borgerliga partierna erkänner att de största problemen finns med arbetsmiljöarbetet i dag.

Anf. 23 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! Svaret är detsamma igen, att vi hela tiden har haft en arbetsmiljölagstiftning som har byggt på en samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare, detta kopplat till att man har fackliga medlemmar på arbetsplatsen.

Det finns viktiga saker att göra när det gäller just det förebyggande arbetet på olika arbetsplatser, inte minst de mindre. Här har förstås Arbetsmiljöverket en viktig roll, inte minst på de arbetsplatser där man inte har fackliga medlemmar och därmed inte tillgång till regionala skyddsombud. Det är därför som det är så välkommet att Arbetsmiljöverket redan i höstas har inlett den omfattande tillsynssatsningen för att stärka arbetsgivarnas förmåga att förebygga allvarliga olyckor i arbetslivet. Som jag nämnde i mitt anförande går tillsynen ut på att tillsammans med arbetsgivaren titta på och analysera företagets arbetsmiljöarbete och mot bakgrund av en inträffad olycka också titta på vad som har brustit i det förebyggande arbetet.

Det finns skäl att utveckla det här arbetet. Inte minst kan det vara viktigt på arbetsplatser som inte har några fackliga medlemmar, ofta mindre arbetsplatser. Här finns det en hel del saker som man kan utveckla inom nuvarande lagstiftning. Sedan får man alltid utvärdera och följa upp hur arbetslivet utvecklas, vad som händer på arbetsmarknaden och ta till sig de signaler som kommer från olika aktörer. Det är jag och Folkpartiet alltid beredda att göra.

Prot. 2011/12:71
16 februari

Arbetsmiljö

Anf. 24 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Fru talman! Vad vi har haft för system för skyddsombudens verksamhet är inte det som vi debatterar här, utan det är vad vi ska ha för modell för skyddsombudens verksamhet i framtiden. Då menar vi att det finns väldigt mycket som tyder på att i dag har vi en sådan situation att det på alltför många arbetsplatser i praktiken saknas ett skyddsombud och ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Det är framför allt på små företag och små arbetsplatser, vilket också är en del av arbetsmarknaden som ökar väldigt snabbt. Det innebär att fler och fler människor arbetar på arbetsplatser där man inte har ett ordentligt arbetsmiljöarbete.

Hans Backman försöker framställa det som att det nedbantade Arbetsmiljöverkets inspektioner ska kompensera för detta på något sätt. Det håller inte ihop någonstans. Det är ju färre inspektörer och färre inspektioner i dag. Även om man utökade Arbetsmiljöverket så mycket som vi önskar att man skulle göra, skulle det inte kunna väga upp bristen på skyddsombud ute på arbetsplatserna. Det är den situationen som vi vill göra något åt.

Vi vill satsa på Arbetsmiljöverkets arbete, som är jätteviktigt och jättebra. Men i det här sammanhanget pratar vi just om tillgången till arbetsplatser för skyddsombuden. Och jag tycker fortfarande att jag inte har hört ett enda bra argument för varför ett skyddsombud från exempelvis IF Metall inte ska kunna komma in på en liten verkstad för att utföra skyddsombudsarbete där.

Vad är argumentet för att ni säger nej till detta förslag? Och vad är alternativet för de allt fler små företag som i dag saknar skyddsombud? Om det inte är så att ni tycker att det inte spelar någon roll att man inte har något arbetsmiljöarbete där, finns det något annat bättre alternativ än att ge skyddsombuden tillträde?

Anf. 25 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! Ett aktivt arbetsmiljöarbete är alltid viktigt. Arbetsmiljöverket har en viktig roll precis som regionala och lokala skyddsombud. Jag är liksom Josefin Brink positiv till båda delarna. Däremot har vi inte velat ändra lagstiftningen på det vis som Vänsterpartiet med flera önskar.

Arbetsmiljöverket har blivit bättre och utvecklat sin förmåga att hitta vilka arbetsplatser som det är viktigt att titta på och besöka. Här kan man förutsätta att den här typen av arbetsplatser kommer att vara väldigt viktig. Där man vet om att det inte finns regionala skyddsombud finns det all anledning att ytterligare förstärka inspektionerna och kunna stötta och ge kunskap till arbetsgivare och arbetstagare för att undvika olyckor, både lindriga och inte minst allvarliga.

Jag som dock är en vän av fackföreningar tycker att det är bra om man som ung går med i en fackförening. Då kan det här vara ett gott

argument: Det är klart att du ska gå med i din fackförening. Då har du bland annat tillgång till en regional skyddsombudsverksamhet utöver andra förmåner som du får när du går med i facket.

Anf. 26 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru talman! Eva Nordmark, ordförande i TCO, uttryckte sin vision av det goda arbetslivet vid ett möte som Centerpartiet höll i höstas så här: Ett hållbart och framgångsrikt arbetsliv där vi upplever frihet, utveckling och massor av arbetsglädje. Var och en av oss har inflytande över arbetsinnehåll och arbetstider. Vi kan kombinera ett stimulerande jobb med ett rikt liv i övrigt. Vår kompetens tas till vara, och möjligheterna att växa i arbetet och ta nya karriärkliv är goda.

Vi har insikten om att vi är varandras arbetsmiljö och därmed har ett gemensamt ansvar för dess utveckling. Där finns ett öppet och tillåtande klimat utan diskriminering. Alla vågar säga sin mening. Där tillåts vi att vara både professionella yrkesutövare med höga ambitioner och människor av kött och blod med fel och brister. Hennes vision av det goda arbetslivet är ett som bejakar lusten att utvecklas och längtan efter frihet.

Jag tycker att det är en bra sammanfattning av hur bred frågan om arbetsmiljö egentligen är.

Därefter fyllde professor Svend Erik Mathiassen, sekreterare i Arbetsmiljöpolitiska kunskapsrådet, på med sin vision som han uttryckte som ett insiktsfullt arbetsliv, det vill säga ett i vilket alla relevanta aktörer har de nödvändiga insikterna och dessutom förutsättningar att förverkliga dessa insikter. I detta ingår en god arbetsmiljö, och en framgångsfaktor är att alla i arbetskraften är en del i att det lönar sig och att en god etik i arbetslivet har en stark marknadspotential.

Som tredje talare på Centerpartiets seminarium talade professor Marie Åsberg om psykosociala arbetsförhållanden och deras inverkan på psykisk hälsa och välbefinnande. Hon började med att lyfta fram psykologiprofessor Christina Maslachs sex faktorer som gör att man riskerar att bli sjuk av jobbet: hög arbetsbelastning, bristande egenmakt, bristande belöning för investerad ansträngning, bristande samspel med andra, bristande rättvisa och värderingskonflikter.

Likasa lyfte hon fram vilka faktorer det är som gör att man blir frisk av jobbet. Där hänvisade Marie Åsberg till den amerikanska psykologiprofessorn Martin Seligmans fem faktorer som anges främja välbefinnande, nämligen positiva känslor, engagemang, relationer, meningsfullhet och att uträtta något.

Dessa fem faktorer är något som väldigt ofta ingår i vård och omsorg, vilket gör att det skulle vara ett idealt jobb om det hade varit så enkelt att det bara handlade om de här fem sakerna. Men i kombination med hög stress och upprepade engagemang eller engagemangsbrott, som inte är en ovanlig situation inom vård och omsorg, leder det i stället till det motsatta.

Fru talman! Vi diskuterar i dag arbetsmarknadsutskottets betänkande 5 *Arbetsmiljö*.

Hur ser utmaningarna ut på arbetsmiljöområdet? Ja, de gamla problemen som har funnits länge finns fortfarande kvar, om än i allt mindre omfattning, med olyckor, arbetsskador och även dödsfall.

Belastningsproblematiken med tunga eller ensidiga jobb har man arbetat lyckosamt med inom industrin, även om det finns kvar att göra, som Raimo Pärssinen har varit inne på. Men inom vård och omsorg finns många problem kvar. Ibland känns det som att man knappt har påbörjat arbetet där.

När det gäller det psykosociala och organisatoriska påverkar relationen mellan arbetsgivare och anställda och mellan anställda både individer och hela arbetsplatser.

Nya problem som dyker upp med det gränslösa arbetet med ny teknik som är alltmer tillgänglig ger nya arbetsmiljöfrågor.

Men det viktigaste, och som återkommer i vilken bransch vi än talar om och i vilken tid vi än knackar på, är ledarskapet med ett insiktsfullt förhållningssätt till sina arbetskamrater. Det bygger på att alla på alla nivåer jobbar med den goda arbetsmiljön, på individnivå, på arbetsgrupp-nivå och på arbetsledarnivå.

I den nationella handlingsplanen som gäller 2010–2015 pekar alliansregeringen på i vilken riktning utvecklingen inom arbetsmiljöområdet bör gå och vilka områden som bör prioriteras för kommande insatser. Med det utökade uppdraget som vi gav Arbetsmiljöverket under förra mandatperioden att även arbeta främjande, alltså inte bara preventivt och granskande, finns en utveckling i arbetsmetoder som mer tar fasta på att göra det enkelt att göra rätt och att finnas med som en stödjande part för många företagare. Att kontinuerligt vidareutveckla metoderna specifikt för att kunna stödja de små och medelstora företagen är oerhört viktigt. Det är många gånger svårt att överblicka ett komplext regelverk.

För många av de allvarliga olyckorna finns ett omfattande arbete hos Arbetsmiljöverket och kanske ännu mer hos arbetsmarknadens parter. När det gäller jord- och skogsbruk finns LRF som en viktig part som jobbar med dessa frågor. Ingen kan vara nöjd så länge ett enda dödsfall sker.

Även Prevent som är en förening som ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK utvecklar hela tiden arbetssätt och metoder för att systematisera arbetsmiljöarbetet ute på arbetsplatserna. Just Prevents arbete är extra intressant eftersom det är båda parter, arbetsgivare och arbetstagare, som tillsammans i sitt gemensamma intresse utvecklar arbetsmiljöarbetet som sedan implementeras ute på arbetsplatserna.

Ett uppdrag som Arbetsmiljöverket fått från regeringen är att utveckla och genomföra särskilda insatser för att förebygga att kvinnor slås ut från arbetslivet på grund av arbetsmiljörelaterade problem. Uppdraget är att ge ökad kunskap om kvinnors arbetsmiljö och bättre metoder för att i tillsynsarbetet uppmärksamma risker för belastningsskador. Satsningen ska omfatta kunskapsinhämtning, information, utbildning av inspektörer och genomförande av tillsyn. Uppdraget ska pågå fram till 2014 och fokusera på att förebygga förslitningsskador på grund av felaktig arbetsbelastning.

Fru talman! Lennart Levi, partikamrat, före detta riksdagskollega och professor emeritus på detta område, har länge argumenterat för ett nationellt kunskapscentrum för arbetsmiljö. I Arbetsmiljöpolitiska kunskapsrådets sista publikation föreslår även de ett sådant. Ett nationellt kunskapscentrum skulle bland annat främja kunskapsflödet från forskning till praktik, bättre medvetenhet om arbetsmiljöns potential, kun-

skapsbevakning och kunskapsvård. Centrumet skulle ha en roll i omvärldsbevakning, kunskapsbevakning och kunskapssammanställningar – allt i syfte att underlätta goda beslut av insiktsfulla och motiverade beslutsfattare. Kunskapsrådet rapport bereds för närvarande i Regeringskansliet. Jag ser fram emot fortsättningen på detta område.

Arbetsmiljöverket, Prevent, arbetsmarknadens parter och Kunskapscentrum är några av alla viktiga aktörer. Men för att komma till ett insiktsfullt arbetsliv krävs att många fler än i dag grundar i arbetsmiljöfrågan.

Det är enligt lag arbetsgivarens skyldighet och ansvar att se till att chefer inom såväl industri som vård och bemanningsbransch har grundläggande kunskaper om vad som krävs men också om sin egen roll i den arbetsmiljökultur som utvecklas på respektive arbetsplats. Som arbetstagarer är man beroende av en god arbetsmiljö men måste också se sin egen roll som en del av sina arbetskamraters arbetsmiljö. Det är förhållnings-sätt som jag tror är på väg. Det krävs dock att detta ämne kommer upp redan i skolan och att man vid framtida rekryteringar av chefer efterfrågar denna kunskap.

Att det lönar sig har Malin Lohela Karlsson som är forskare på Karolinska Institutet visat. Hennes forskning visar att investeringar i sjuk- och friskvård och förbättrad arbetsmiljö på sikt ger mer produktiva medarbetare. Varje satsad krona ger tre tillbaka. Det är ytterligare ett argument för en god arbetsmiljö.

Att fler delar målet om det goda arbetslivet, lite i linje med det som Eva Nordmark målar upp, är nog det mest effektiva sättet att flytta fram positionerna för en god arbetsmiljö runt om i landet.

(Applåder)

(forts. 7 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.54 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

6 § Frågestund

Anf. 27 ANDRE VICE TALMANNEN:

Vi övergår nu till dagens frågestund. Jag hälsar statsråden välkomna. Frågorna besvaras av statsrådet Maria Larsson, kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth, statsrådet Birgitta Ohlsson, statsrådet Stefan Attefall och statsrådet Anna-Karin Hatt.

Statsrådet Maria Larsson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt ansvarsområde.

Anf. 28 LENA HALLENGREN (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga om patientsäkerhet till Maria Larsson.

För mer än ett år sedan avvecklades Hsan, Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd. Socialstyrelsen fick då ännu en uppgift att ansvara för, nämligen hela klagomålshanteringen inom hälso- och sjukvården. Det riktades kritik mot att förändringen inte var tillräckligt förberedd och att risken var överhängande för att Socialstyrelsen inte skulle hinna med alla ärenden. I januari 2011 diskuterades frågan här i kammaren, och regeringen försökte då lugna mig och andra oroliga med att detta var övergångsproblem som snart skulle vara lösta.

Nu har det gått 13 månader, och vi har samma situation. Högarna är stora. Personalen har ingen chans att hinna med hanteringen på ett riktigt sätt, och människor som drabbats får inte sina klagomål prövade.

Det här är en förändring som regeringen ligger bakom. Klagomålshanteringen har inte skötts på ett bra sätt. Reformen är inte väl genomförd. Jag vill veta vilka åtgärder regeringen tänker vidta för att lösa problemen.

Anf. 29 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Tack, Lena Hallengren, för frågan! Det är riktigt som Lena Hallengren säger, att Hsans verksamhet flyttades över till Socialstyrelsen. När vi gjorde det fanns det en ingående ärendebalans som var ganska omfattande. Många ärenden låg på hög. Förutsättningarna för Socialstyrelsen att hantera verksamheten var, som vi bedömde det då, och är framgent väldigt goda.

Det har varit svårt att arbeta med den ärendebalans som man fick överta. Man har gjort sitt bästa. Man har inte lyckats väl hittills, men den senaste tiden har vi sett en förbättring. Klagomålen har blivit mer strukturerat omhändertagna. Det finns förutsättningar att arbeta av den stora ärendebalans som fanns när man tog över verksamheten.

Anf. 30 LENA HALLENGREN (S):

Herr talman! Jag undrar vad som hände 2011 som medförde att problemen inte kunde lösas så snabbt som utlovats; 13 månader är en lång tid. Den ingående balansen var ju väl känd.

Min uppfattning är att det inte är Socialstyrelsens fel. Regeringen valde att genomföra en reform och var inte tillräckligt väl förberedd. Man hänvisar till att det tar tid. Det handlar om patientsäkerhet. I grund och botten handlar detta om förtroende för svensk hälso- och sjukvård. Jag är förvånad över att regeringen hänvisar till att det får ta sin tid.

Finns det ingenting som regeringen avser att göra för att förändra detta? Situationen är fortfarande allvarlig.

Anf. 31 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Det var en otillfredsställande situation med en så stor ingående ärendebalans. Det var en av anledningarna till att vi såg oss om efter en annan organisationsmodell.

Frågestund

Anledningen till att Socialstyrelsen fick uppdraget var att de bedömdes ha kapacitet, kunskap och kompetens att genomföra och ta hand om ett mycket viktigt område, nämligen patientsäkerheten och klagomålshanteringen.

Mitt besked i dag är att även om ärendebalansen inte är avarbetad finns det förutsättningar att i framtiden hantera patientklagomål på ett snabbare och mer effektivt sätt. Jag beklagar dagens situation, men det finns förutsättningar för ett mycket bättre klagomålshanterande i framtiden. Det är mycket viktigt.

Religiösa slaktmetoder

Anf. 32 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till religionsminister Stefan Attefall.

I veckan har man i nyhetssändningarna aktualiserat frågan om religiös ritualslacht och hur europeiska regelverk lett till att en stor majoritet av fåren och nötdjuren i Europa numera får struparna avskurna medan de är vid fullt medvetande. Vittnesmål säger att denna brutala slaktmetod är ett ångestladdat förlopp där djuren kan vara vid medvetande så länge som tio minuter efter det att halspulsådern skurits av.

Tillsammans med många andra riksdagsledamöter från höger till vänster har religionsminister Stefan Attefall uttryckt en önskan om att vi ska kunna tillåta detta systematiska djurplågeri även i Sverige. Enligt tidningen Världen i dag har Attefall sagt:

När det gäller halal- och kosherslacht tar jag gärna ett samtal med jordbruksministern för att hitta en lösning. Jag tror att det är för enkelt att göra detta enbart till en djurrättsfråga.

Då tyckte inte religionsministern att ritualslacht i Sverige som lyder under svenska regler, med bedövning, var tillfredsställande. Är detta åsikter som religionsministern fortfarande har?

Anf. 33 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag är ansvarig för statens relationer med trossamfundet. Jag vill betona att det är den rollen jag har.

I de sammanhangen har man bland annat diskutera frågan om kosher- och halalslakt. I Sverige har vi regelverk som jag tycker fungerar väl och som i de allra flesta fall tillgodoser de religiösa krav som vissa grupper har. Djurskyddslagstiftningen ligger hos jordbruksministern. Självklart måste vi föra samtal med människor som har olika traditioner så att vi hittar en bra balans mellan religionsfrihet, respekt för traditioner och ett starkt djurskydd. Det tycker jag att vi i allt väsentligt har uppnått i Sverige.

Anf. 34 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Jag känner mig som om jag går runt i en twilight zone. Den ena efter den andra ändrar ståndpunkt i den här frågan.

Sverigedemokraterna anser naturligtvis att man ska respektera religioner och människors tro. Men religionen måste också respektera män-

niskorna och djuren. Det är en ständig gränsdragning vad som är okej i religionens namn.

Jag tycker att många politiker, och även herr Attefall, ändrar ståndpunkt.

Prot. 2011/12:71
16 februari

Frågestund

Anf. 35 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag är glad om Sverigedemokraterna börjar respektera olika religioners sätt att se på sina egna traditioner. Det är välkommet. Jag har inte alltid märkt det i det praktiska politiska arbetet.

Man måste inse att det finns sätt att lösa många problem om man är lyhörd för varandras ståndpunkter. Vi har kommit långt när det gäller respekt för religionsfrihet och olika traditioner och att det ska vara förenligt med en god djurskyddslagstiftning. Sverige ligger långt framme när det gäller djurskydd. Vi ska ligga i framkant i dessa frågor även i framtiden.

Anf. 36 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill fästa kammarens uppmärksamhet på att vi bland åhörarna har besök av Ålands talman Britt Lundberg som jag hälsar varmt välkommen.

Säkerhetsproblem vid svenska kärnkraftverk

Anf. 37 LISE NORDIN (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till Anna-Karin Hatt.

Ännu en vinter står flera av våra kärnkraftsreaktorer stilla, och vi blir påmind om problemet med att vara beroende av kärnkraft. Ringhals står under särskild tillsyn av Strålsäkerhetsmyndigheten sedan juli 2009 eftersom myndigheten anser att man på Ringhals inte själv kan kontrollera säkerheten. Man har hotat med körförbud om Ringhals inte kommer till rätta med de återkommande säkerhetsproblemen.

När det för ett halvår sedan blev känt att en dammsugare hade orsakat en brand i Ringhals i maj 2011 var Anna-Karin Hatts enda mediala respons: Jag förväntar mig att kärnkraftsbolagen, precis som de har lovat, ser till att kärnkraftsreaktorerna kommer in och levererar under vintermånaderna.

Det är allvarligt när ansvarig minister hetsar kärnkraftsägarna att köra reaktorerna samtidigt som ansvarig myndighet hotar med körförbud. Jag vill därför fråga Anna-Karin Hatt om hon delar Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning att det finns allvarliga säkerhetsproblem i de svenska kärnkraftsreaktorerna.

Anf. 38 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Vi har stora bekymmer i den svenska kärnkraftsproduktionen. Det märks den här vintern, det märktes förra vintern och det har också märkts tidigare vintrar. När vi så ensidigt litar till två storskaliga produktionsslag för vår elförsörjning, vattenkraften och kärnkraften, visar det hur oerhört sårbara vi är som nation.

Det är mycket allvarligt att Ringhals stått under särskild tillsyn under tre år. Det är jag den första att erkänna, den första att understryka. Det är

en fråga som miljöministern, som är ansvarig för säkerhetslagstiftningen, arbetar intensivt med.

Jag har varit tydlig inför alla kärnkraftsägare, inklusive Vattenfall, med att regeringen förväntar sig att de klarar av att hålla den säkerhetsnivå i reaktorerna som krävs för att vi ska kunna lita på att det finns en driftsäkerhet som gör att kärnkraften kan leverera el som bäst när behoven är som allra störst, vilket de är vintertid.

Anf. 39 LISE NORDIN (MP):

Herr talman! Jag ser det som positivt att regeringen ser de säkerhetsproblem som finns. Om ägarna inte klarar av säkerheten, vilket de uppenbarligen inte gör när den ansvariga myndigheten inte låter dem själva ansvara för säkerheten, kvarstår frågan när regeringen anser att det får vara nog med alla säkerhetsproblemen.

Många har nog sett den granskning SVT gjorde förra veckan som handlade om de återkommande säkerhetsproblemen i kärnkraftverken. Inte nog med det, ledningen har dessutom försökt tona ned de problem som finns. Förutom den allvarliga olycka som hände i maj 2011 i Ringhals hade vi en allvarlig olycka även i Forsmark 2006 där ansvariga tjänstemän sade att det var ren tur att det inte blev en härdsmläta. Hur länge ska Sverige fortsätta att ha det uppenbarligen osäkra energislaget?

Till syvende och sist är det regeringen som har ansvar för att Sverige har ett säkert energisystem. Hur kommer energiminister Anna-Karin Hatt att agera för att Sverige ska få ett säkert energisystem?

Anf. 40 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! En av mina allra viktigaste prioriteringar som energiminister är att fullfölja energiomställningen, genomföra den energiöverenskommelse som alliansregeringen slutit. En av de viktiga beståndsdelarna i den är att bygga ut ett stabilt, tredje, förnybart ben i elförsörjningen för att säkra vår konkurrenskraft och göra vårt elsystem mindre sårbart.

När det gäller Vattenfall och situationen i Ringhals är jag mycket bekymrad över att de dragits med säkerhetsproblemen. Jag är också bekymrad över att det resulterat i att vi den här vintern inte har kunnat lita på att kärnkraften levererar el när behoven är som allra störst.

Därför kallade jag till mig Vattenfalls högsta ledning för en vecka sedan, för att få en förklaring till vad Vattenfalls ledning, och även koncernledningen, gör för att komma till rätta med problemen. Jag kan konstatera att de arbetar intensivt med frågorna, men de säger samtidigt att de har en bit kvar innan de fått upp säkerhetsnivån, ledningsstrukturen, tillräckligt framför allt vad gäller verksamheten i Ringhals för att kunna garantera att leveranssäkerheten kommer att fungera även framöver.

Personlig assistans

Anf. 41 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Maria Larsson.

Den personliga assistansen är en av våra största jämlikhetsreformer. Den har inneburit att 19 000 människor med svåra funktionsnedsättningar nu kan leva ett bra och självständigt liv och i många fall också arbeta

och vara förälder. De har nu möjlighet till det som många av oss tar för givet, att kunna komma ut och delta i olika aktiviteter, kort sagt att leva ett bra liv.

Om några timmar samlas många av dessa människor som finns i Stockholm och dess närhet eftersom de är oroliga för försämringar av den personliga assistansen, bland annat utifrån en utredning som läggs fram. Jag tror att vi alla är överens om att vi ska klämma åt fuskarna och de kriminella, men det finns en oro för att de försämringar som genomförts av Försäkringskassan när det gäller bedömning av grundläggande behov ska fortsätta och att det ska komma ytterligare kostnadsdämpande åtgärder.

Kommer statsrådet att försvara reformen, och kommer det en lagändring som förtydligar den grundläggande assistansen så att inte fler människor blir av med den vid omprövning?

Anf. 42 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Jag kommer i eftermiddag att ta emot en utredning som tittat på fusk och överutnyttjande inom ramen för assistansen. Låt mig säga att assistansreformen, som tillkom under en tidigare borgerlig regerings mandatperiod, är en reform som vi värnar. Den har betytt oerhört mycket för människor med funktionsnedsättning genom att den gett dem frihet. Det är en unik reform som bara finns i Sverige, ingen annanstans. Jag vill fortsätta att värna den. Regeringen vill fortsätta att värna den.

Nu tittar vi på det som handlar om fusk och överutnyttjande. Jag tror att vi är överens om att en reform och en rättighet ska användas av dem som den är avsedd för, inte utnyttjas på ett felaktigt sätt. Det är just det som utredningen tittar på, och det finns ingenting i direktiven om att titta på något som skulle innebära besparingskrav.

Anf. 43 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! Jag tror att vi alla kan vara överens om att de som fuskar, begår rent kriminella handlingar och utnyttjar assistansen felaktigt ska bort. Det får inte förekomma. Samtidigt har en lång rad organisationer för funktionshindrade bestämt sig för att de vill lyfta upp frågorna. Under parollen Utan assistans stannar livet kommer man att vara aktiv.

Det finns en stor oro för den försämring som det innebär att högsta rättsinstansen sagt att om du kan föra mat till munnen inräknas inte det i de grundläggande behoven, och hundratals människor ramlar därmed ur vid omprövning. Man oroas över att detta inte ska rättas till men också över att diskussionerna om att assistansen kostar mycket pengar kommer att leda till ytterligare försämringar.

Kommer Maria Larsson och regeringen att ta initiativ för att förtydliga lagstiftningen så att fler inte förlorar assistansen på grund av beslut av Regeringsrätten om grundläggande behov?

Anf. 44 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Jag vill först rätta Eva Olofsson om att antalet timmar skulle minskas. Så är inte fallet. Vi ser en fortsatt ökning.

När det gäller tvåårsomprövningarna, som det egentligen hela tiden funnits möjlighet till, har de börjat tillämpas mer aktivt av Försäkringskassan på senare tid. Jag tittade på resultatet, så långt vi kan se, av

tvåårsomprövningarna och huruvida Högsta domstolens dom har haft inverkan på dem. Jag kan se att när det gäller indragningar ligger siffran för 2011 på exakt samma nivå som 2010, på 10 procent. Jag kan också se att i 70 procent av omprövningarna har man oförändrat eller utökat antal timmar per assistansberättigad.

Vi fortsätter naturligtvis att följa utvecklingen, det är viktigt, men det finns ännu inte grund för att säga att det lett till någon dramatisk förändring, utan antalet timmar och antalet personer ökar fortsatt.

Ekonomisk krishantering inom EU

Anf. 45 SUSANNA HABY (M):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Birgitta Ohlsson.

Med utgångspunkt i den situation som många EU-länder befinner sig i finns det lite delade meningar om hur tillväxt och arbetstillfällen ska komma på plats. De åtgärder som hittills varit mest tydliga är att man för att komma ur en besvärlig situation ska mätta mun efter matsäck, göra åtstramningar och ändra strukturen. Sedan finns det de som hävdar att investeringar av olika slag är den rätta medicinen. Därför är jag nyfiken på vad ministern anser måste komma på plats i EU för att komma till rätta med situationen och lösa de problem som många EU-länder står inför.

Jag tänker också på den hårdare konkurrensen inte minst från Asien och Latinamerika. Hur ska vi göra oss gällande i denna globala värld?

Anf. 46 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Det är en mycket relevant och högst aktuell fråga som ledamoten Susanna Haby ställer. Jag tror att man ska tänka i två spår. Vi vet alla att det inte är en ny EU-fond eller ett nytt toppmöte som kommer att få Europas tillväxt på fötter igen, utan det handlar mycket om vad vi gör beträffande den nationella agendan.

Susanna Haby lyfter fram den globala konkurrensen. Vi kan i detta nu konstatera att det tillverkas fler bilar i Kina, Japan och Sydkorea än i EU-länderna och Nordamerika. Textilindustrin som flyttade från Borås till Baltikum flyttar vidare till Bombay. Astra Zeneca lämnar Södertälje. Det är alltså oerhört viktigt att se vad vi kan göra med våra gemensamma pengar.

Därför sliter vi i regeringen med att ta fram en ny långtidsbudget som riktar in sig på framtiden genom att satsa på infrastruktur, forskning, innovation, utveckling – inte på att ge mer pengar i form av jordbruksstöd och till regionalpolitik i en del projekt som kan vara ganska ineffektiva.

Anf. 47 SUSANNA HABY (M):

Herr talman! Jag tackar så mycket för svaret.

Vi måste naturligtvis ändra långtidsbudgeten i EU, men det handlar mycket mer om vad man gör i varje enskilt land, framför allt i länder som Grekland och Italien, som lite grann står på ruinens brant och får sämre och sämre kreditvärde.

Det sägs att vi ska konkurrera med ny kunskap. Varifrån ska de pengarna komma? Det är viktigt att få svar på det för att det ska vara trovärdigt när man säger att investeringar ska lösa detta.

Prot. 2011/12:71
16 februari

Frågestund

Anf. 48 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! För att gå tillbaka till den nationella agendan – vi vet att många EU-länder står inför oerhört svåra och tuffa utmaningar. Här finns inte ett enkelt förslag, det finns ingen quick fix-lösning, mirakelkur, som ändrar allt.

Det vi kan konstatera är att fler måste jobba mer och att fler måste jobba längre. Här ser vi en otrolig tillväxtpotential, inte minst i att fler kvinnor skulle behöva yrkesarbete. Man skulle kunna höja bnp i många EU-länder med uppemot 25 procent om kvinnor och män jobbade lika mycket.

Jag var i Europaparlamentet i Strasbourg i går och lyssnade på Mario Monti, som är ledare i den italienska regeringen. Det var ett oerhört intressant tal han höll. Länder behöver avreglera på många sätt. Italien är ett bra exempel på det. Man måste dra in skatter och se till att tillväxten sätts i fokus.

Den inre marknaden binder samman en halv miljard européer. Vi kan göra mycket. Vi har lovat mycket med den inre marknaden, men det finns en hel del som vi har lovat men inte uppfyllt, som att se till att e-handeln kommer på fötter igen och att man får ett mycket större tryck bakom reformer, tjänstedirektivet med mera.

Alkoholpolitiken

Anf. 49 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Min fråga ställs till folkhälsominister Maria Larsson, som också är ansvarig för alkoholfrågorna och alkoholpolitiken i landet. Två frågor finns på detta område, och vi har inte svaret på någon av dem.

Den första frågan handlar om gårdsförsäljning. Den kom upp för några år sedan. Det tillsattes efter ett slag en utredning, som arbetade i drygt ett år. Sedan skickades utredningen ut på remiss. Remissvaren har kommit in. Nu har det gått många månader. Vilket är resultatet av denna långa beredningsprocess? Är frågan avskriven för gott? Jag hoppas det.

Den andra frågan handlar om hemleverans från Systembolaget. Anser statsrådet att hon ska ha några synpunkter på denna fråga? I så fall, vilka är synpunkterna från statsrådet på frågan om hemleverans från Systembolaget?

Anf. 50 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar för frågorna. När det gäller den utredning som har tittat på möjligheterna att införa en finländsk modell för gårdsförsäljning är såväl utredningen som remissinstanserna tydliga med och eniga om att den modellen inte är framkomlig; den är inte förenlig med EU-rätten.

När det gäller den modell som utredningen förespråkar i stället, och som dessutom går ganska långt utöver vad direktiven angav, är de tunga remissinstanserna – Socialstyrelsen och de juridiska instanserna – eniga

om att den modellen för gårdsförsäljning är svår eller omöjlig att förena med ett bevarat försäljningsmonopol. Det är slutsatsen av remissomgången.

Fortsatt sker en beredningsprocess. En del saker tar lite längre tid. Regeringen är ännu inte framme vid ett gemensamt ställningstagande. Men det som är utredningens förslag skiljer sig ganska mycket från det som vi skrev i direktiven och önskade att få förslag kring. De förslagen var det inte möjligt för utredaren att ge oss.

Anf. 51 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag tycker naturligtvis att beredningsprocessen drar ut på tiden alldeles för mycket.

Jag vill också ge statsrådet en chans att svara på min andra fråga, om hemleverans från Systembolaget.

Anf. 52 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar för den också! Systembolaget har ett folkhälsopolitiskt mål men också ett serviceuppdrag. Systembolaget har i dag ett väldigt gott förtroende hos svenska folket. Man tar ökade marknadsandelar, och jag tycker att man gör det på ett väldigt bra sätt.

Systembolaget ska också i framtiden vara på tå för att anpassa sitt serviceuppdrag, samtidigt som bolaget inte får tumma på sitt folkhälsouppdrag. Jag vet att Systembolaget har tittat exempelvis på att bättre kunna leverera produkter från små gårdsförsäljningstillverkare till kunder i hela landet. Jag vet också att de har förslag på hemleverans.

Jag kan inte i dag ge klartecken för vilka detaljer som vi tycker att det är lämpligt att Systembolaget kan sträcka sig till inom ramen för sitt serviceuppdrag, men låt mig ändå säga att det hela tiden är viktigt att kunna utveckla serviceuppdraget. Men det måste också vara förenligt med de folkhälsopolitiska målen.

Elpriset

Anf. 53 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Det kan inte ha undgått någon att det är vinter och kallt ute. Ibland är det inte antalet minusgrader som spelar roll utan hur det blåser och så vidare. Tack och lov har vi här i Sverige möjlighet att få ha det varmt och skönt inomhus. Det kostar dock olika mycket beroende på vilken tid på året vi försöker hålla värmen inomhus.

Många gånger kan man som elkonsument känna sig tämligen maktlös, speciellt när vi har stora kärnkraftverk som står när det som är kallast fast de lovat att leverera el. Priserna går då upp. En viktig del är att få makt över sin möjlighet att styra över kostnaderna för den elkonsumtion som man har. Om jag förstått det hela rätt har regeringen i dag tagit beslut om en sådan del. Jag skulle vilja höra statsrådet Anna-Karin Hatt beskriva vad det är ni har beslutat om i dag.

Anf. 54 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Jag tackar för frågan. I december lät Eon Sifo ställa frågan till ganska många svenska konsumenter vad som skulle kunna få

dem att ligga sömnlösa på natten och fick svaret att oro för elräkningen är en sådan. Det är ett av skälen till att jag som energiminister har pekat ut att en av mina tre viktigaste prioriteringar är att stärka den enskilde konsumentens ställning på energimarknaden, däribland elmarknaden.

Det finns en stor potential för Sverige att med hjälp av aktiva konsumenter se till att få en effektivare elanvändning och minska vår elförbrukning. Samtidigt finns om vi får se konsumenterna med rätt verktyg en stor möjlighet att se till att människor kan få kontroll över sina elkostnader.

Därför har regeringen i dag fattat beslut om en lagrådsremiss där vi från den 1 oktober i år ger alla elkonsumenter möjligheten att begära timvis mätning och debitering av el.

Anf. 55 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Det låter väldigt bra. Det är alltid intressant att fundera på om det finns några kostnader kopplade till det för den enskilde konsumenten. Det är en följdfråga.

Det andra som jag tycker är rätt intressant att fundera kring är om det kommer att påverka elförbrukningen att man som konsument har möjlighet att se vad det är för saker som gör att det går åt mycket el och hur man själv kan spara. Kommer det att påverka den totala förbrukningen av el? Vilken är er bedömning?

Anf. 56 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! I förslaget ingår att den konsument som begär att få sin el mätt per timme ska kunna få det utan att åläggas någon extra kostnad. Redan i dag vet vi att över 90 procent av de elmätare som finns i de svenska hushållen är smarta och klarar av den här reformen. Det gör att jag tror att vi kan få en ganska snabb effekt när reformen går i gång den 1 oktober.

Vi vet att vi har kunniga och välutbildade konsumenter. Många svenska konsumenter vill gärna göra en miljöinsats och effektivisera sin energianvändning. Exakt hur mycket man kan spara både i elanvändning och i kronor och ören i den egna plånboken beror på vilket beteendemönster man har haft tidigare och hur man har levt. Men att man kan spara både energi och pengar genom att bli mer medveten om hur man förbrukar och förlägga användningen rätt, så att man exempelvis sätter på diskmaskinen och tvättmaskinen när förbrukningen och därmed också priset är som lägst, är alldeles tydligt.

Studentbostäder

Anf. 57 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till bostadsminister Stefan Attefall.

Vi vet att det råder stor brist på bostäder i hela Sverige, speciellt för unga och studenter. I förra veckan genomförde regeringen en hearing utifrån den kartläggning man gjort där man presenterat hur bostadssituationen för studenter kan förbättras. Där nämndes saker som att det råder brist på mark för byggande av hyresrätter, att det finns en bristande lön-

samhet och en stor risk i att bygga hyresrätter och att statliga Akademiska Hus behöver släppa mark närmare campusområden, så att det blir attraktivare att bygga.

Det är bråttom att få fram fler bostäder till studenter. Min fråga till statsrådet Stefan Attefall är: Hur ska regeringen arbeta vidare i denna viktiga och förhoppningsvis prioriterade fråga?

Anf. 58 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Det är riktigt att vi har en mycket bekymmersam situation för inte minst studenter och ungdomar. Det beror både på en generell bostadsbrist – vi har byggt för lite under nästan 20 års tid – och på att vi har stora ungdomskullar just nu och har fått många fler högskoleplatser under 2000-talet. Vi har också en inflyttning mot storstadsområdena och universitetsorterna. Detta skapar den akuta situation som särskilt utmärker sig i samband med terminsstarterna.

Vi tillsatte under hösten en speciell person som har rest runt i landet för att kartlägga vad det är som sitter fast och gör att vi inte bygger mer. Ett klart intryck som vi fått av den resan är att aktörerna måste samverka mycket mer. Jag tänker på bostadsföretag, studentkårer och universitet och även på kommuner och en del statliga myndigheter. Här händer det just nu saker och ting som är mycket positiva. Det finns ett ökat engagemang och en ökad medvetenhet som bådär gott. Vi vill också jobba vidare med regelförenklingar. Jag har även kallat in Akademiska Hus för samtal om hur de kan hjälpa till genom att till exempel tillhandahålla mark både för byggande av permanenta studenthus och för mer tidsbegränsade bygglov. Det är några exempel på vad vi jobbar med.

Anf. 59 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! Tack, bostadsministern! Jag har själv förutom i Sverige pluggat utomlands både i San Francisco i USA och i Varanasi i Indien. Vid både de tillfällena fick man samtidigt som sitt antagningsbesked lite olika tips och rekommendationer på hur man skulle kunna skaffa en bostad.

Det är väldigt viktigt att man ökar informationen och att det finns en stor öppenhet att hjälpa unga och studenter in på bostadsmarknaden. Här tror jag att det är väldigt viktigt att samverkansdiskussionerna går just från diskussioner till konkreta handlingar och att man börjar kräva större ansvar från kommunpolitiker men också universitet.

Anf. 60 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Vi ser att ska universitet kunna attrahera studenter i framtiden så måste man kunna hjälpa till också med bostadssituationen.

Det gavs tidigare möjligheter för lärosätena, universiteten på de större orterna, att kunna också hyra ut studentbostäder genom att blockförhyra eller ge olika typer av garantier. Då blir universiteten själva en aktör och driver på processerna. En del universitet har börjat använda det instrumentet ganska effektivt och kommit en bra bit på vägen. Vi måste titta på hur den tidsbegränsade möjligheten ska hanteras framöver.

Vi har också identifierat att Akademiska Hus många gånger har markreserver. De kanske inte vill släppa ifrån sig marken för evigt eftersom de kanske ser möjlighet till expansion av universitetsområdena och cam-

pusområdena. Men här kan exempelvis instrumentet tidsbegränsade bygglov och modulstudentbostäder vara ett sätt att lösa akuta problem.

Vi måste också jobba med att få en bättre fungerande andrahandsmarknad och en generellt sett bättre bostadssituation med hjälp av en långsiktig bostadspolitik.

Prot. 2011/12:71

16 februari

Frågestund

Kulturarvshöjningen

Anf. 61 ISAK FROM (S):

Herr talman! Kulturskottet och riksdagen tog i våras ett utskottsinitiativ i frågan om stöd till läns museerna och kulturarvet. Det kändes bra att utskottet och riksdagen kände behov av arbetsmarknadsåtgärder och en uppryckning av arbetet med digitaliseringen av kulturarvet. Det var därför positivt när kultur- och arbetsmarknadsministern presenterade Kulturarvshöjningen, vilket nu är i gång.

Även om det har gått väldigt kort tid sedan det sattes vid årsskiftet är min fråga till kulturministern: Hur ser regeringens bedömning ut när det gäller ansökningsläget? När kommer regeringen att återkomma till riksdagen med några detaljutvärderingar av projektet så att vi riksdagsledamöter har möjlighet att följa projektets utveckling?

Anf. 62 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag är väldigt glad över att Isak From tar upp Kulturarvshöjningen. Det är, precis som Isak From säger, en väldigt viktig och angelägen reform eller satsning.

Redan innan Kulturskottet agerade hade vi samtal mellan Kulturdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet som handlade om: Hur ska vi kunna förena dessa två mål att vårda och värna kulturarvet och samtidigt se till att många som står långt bort från arbetsmarknaden får möjlighet att komma tillbaka in? Nu har vi lyckats gifta samman båda dessa mål.

Hillevi Engström och jag har haft gemensamma möten. Vi hade redan före jul diskussioner var och en med Riksantikvarieämbetet respektive Arbetsförmedlingen. Vi har träffat landshövdingarna. I går satt både arbetsmarknadsminister Hillevi Engström och jag tillsammans med Arbetsförmedlingens chef och den avgående och den tillträdande riksantikvarien för att diskutera upplägget.

Det finns också bra information på hemsidorna. Jag återkommer om det.

Anf. 63 ISAK FROM (S):

Herr talman! Jag noterar att kulturministern inte kunde svara på frågan om det kommer någon återrapport till riksdagen inom snar framtid eller under 2012.

När vi socialdemokrater genomförde arbetsmarknadsåtgärder när vi hade regeringsmakten inom bland annat kulturområdet var borgerligheten extremt kritisk. Det är därför tacksamt att man i dag i varje fall verbalt har ändrat ståndpunkt.

Frågan är: Har regeringen praktiskt ändrat ståndpunkt? Då kanske ministern kan redogöra för vilka myndigheter och organisationer som har sökt stöd inom Kulturarvslyftet. Är det i så fall några som än så länge har fått beviljat stöd inom Kulturarvslyftet?

Anf. 64 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Det är inte så att jag inte kan svara Isak From. Jag hann inte svara. Vad jag vill säga är att på såväl Arbetsförmedlingens hemsida som Riksantikvarieämbetets hemsida och departementens hemsidor finns utförlig information om hur man söker pengar från Kulturarvslyftet. Det har kommit in ansökningar. De har ännu inte hunnit beviljas. Det beror på att det är en stor omställningsprocess, men det finns också ett stort intresse.

Nu är det möten på gång såväl lokalt som regionalt, och länsstyrelserna kan spela en viktig roll i detta. När kulturutskottet så önskar kommer jag mer än gärna och berättar om det arbete som jag hoppas blir precis så framgångsrikt som vi önskar.

Personlig assistans

Anf. 65 AGNETA LUTTROPP (MP):

Herr talman! Min fråga är till statsrådet Maria Larsson. Jag ska lite grann följa upp det Eva frågade om.

Jag tror på alla dem som mejlar mig, ringer mig och hör av sig till mig och beskriver inte bara upplevelser utan också oro. Det handlar om faktiska förhållanden, hur det är och att de faktiskt förlorar timmar. Det är ingenting som de upplever. Det är en verklighet som många möter varje dag. Det är den förändrade tolkningen av 9 § som lett till detta.

Jag undrar om statsrådet inte tror på alla de tecken som kommer in och alltså inte behöver göra någonting åt dem. Jag tror inte att jag är den enda som får dem. Eller är regeringen beredd att faktiskt göra någonting så att intentionerna finns kvar?

Anf. 66 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Tack, Agneta Luttröpp, för frågan! Jo, jag tror på berättelserna. Det är enskilda människors berättelser. De kan ha drabbats av en indragning eller en nedsättning i antal timmar. De finns också i vårt land. När jag tittar på den nationella statistiken kan jag inte se några tydliga trender. Jag säger också att vi fortsätter att följa frågan just för att inte negligera problematiken.

Man måste ändå titta på den samlade bilden. Den säger mig att indragningarna ligger på samma procent som under 2010, nämligen 10 procent. Den säger mig att nedsättningarna har ökat något från 18 till 19 procent. Den säger också att fler har fått en ökad mängd timmar. De som fått en ökning har ökat från 24 till 26 procent. Men merparten får oförändrat antal timmar. Det ligger på 45 procent för 2011.

Det är ingen statistik som indikerar att det är någon dramatisk skillnad.

Anf. 67 AGNETA LUTTROPP (MP):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, statsrådet! Detta handlar lite grann om hur man läser statistik.

För det första är det fler som har blivit assistansberättigade. För det andra har vi väldigt många fler äldre som kräver fler timmar och har större vårdbehov. Det sker på bekostnad av att väldigt många inte får något alls eller får väldiga försämringar.

Det är nödvändigt att man tittar över detta. Det är inte bara upplevelser. Det är ett faktum, och det skapar mycket oro.

Anf. 68 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Jag har stor förståelse för de enskilda drabbade personerna och för den oro som många kan känna. Men jag måste ändå ha ett faktaunderlag. Det faktaunderlag som jag har i dag innebär inte att det har skett några dramatiska förändringar.

Jag har också en ödmjukhet när jag säger att vi fortsätter att följa frågan. Det är bra att tvåårsomprövningarna har börjat göras och att de äger rum regelbundet. Det gjorde de inte tidigare. Det kan ibland ha varit så att det initiala beslutet fattades på ett faktaunderlag som inte var tillräckligt. Det gör att tvåårsomprövningen innebär en förändring.

Vi har fortfarande för lite kunskapsunderlag för att både se helheterna och också se detaljerna.

Arbetsuppgifter inom Kulturarvslyftet

Anf. 69 HANNES BECKMAN (M):

Herr talman! Min fråga riktar sig till kulturministern. Regeringen presenterade i budgetpropositionen Kulturarvslyftet. Det innebär att 4 400 personer kan få en anställning med lönebidrag inom kulturarvsområdet till och med 2014.

Eftersom det är viktigt att personer på väg tillbaka till sysselsättning efter en längre sjukskrivning kan få arbeta utifrån sin egen ork och förmåga är min fråga till kulturministern: Vilka slags arbetsuppgifter kommer personerna inom Kulturarvslyftet att utföra? Kommer man att kunna ta hänsyn till personernas särskilda behov och förutsättningar?

Anf. 70 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jo, Hannes Beckman, det kommer att finnas stora möjligheter att anpassa detta efter individerna. Det är särskilt viktigt eftersom det handlar om människor som många gånger har varit borta från arbetsmarknaden under lång tid.

Eftersom Kulturarvslyftet inte bara handlar om stora institutioner som statliga museer utan också om ideella föreningar som hembygdsrörelsen och många däremellan, inte minst kyrkorna, finns det stora möjligheter. Det gäller dels arbetsuppgifter som kan handla om att man gör en insats för kulturarvet utomhus – det kan vara skog och mark – dels sådant som handlar om inventering och digitalisering av ljudband, foton, papper, arkiv, brev och mycket annat.

Jag vet att det nu pågår många samtal mellan arbetsförmedlingarna och läns museer, arkiv, bibliotek och många andra. Förhoppningsvis kommer de första ansökningarna att kunna beviljas nu i början på våren.

Anf. 71 HANNES BECKMAN (M):

Herr talman! Jag tackar kulturministern så mycket för svaret. Behovet av stöd i arbetet för de personer som har lämnat sjukskrivning och fått anställning inom Kulturarvslyftet är givetvis av största vikt. Jag undrar om det finns några särskilda medel avsatta för att ge stöd på arbetsplatserna i form av arbetsledning eller dylikt.

Anf. 72 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Mitt raka svar är ja. Denna satsning handlar om drygt 800 miljoner kronor under tre år. Mycket går till löner till dem som ska utföra arbetsuppgifterna. Men mycket går också till arbetsledning eller handledning, vilket är nödvändigt. Detta handlar om viktiga arbetsuppgifter, och de måste ledas professionellt.

Riksantikvarieämbetet har ansvar för att utse och kanske i viss mån också handleda eller utbilda handledarna. Det kan vara arkeologer, bibliotekarier, konservatorer och många andra. Det finns mycket pengar avsatta också för detta – de facto 270 miljoner. Därmed blir det också en stärkt arbetsmarknad för många inom kulturarvssektorn.

Skolbiblioteken och it i skolan

Anf. 73 KERSTIN ENGLE (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till it-minister Anna-Karin Hatt. Den digitala agendan har höga ambitioner för svensk it-politik, inte minst för it i skolan. Samtidigt har utbildningsministern uttryckt oro för digitaliseringen och användningen av läsplatser av skolan. Vi vet att skolbiblioteken spelar en viktig roll för att stärka elevernas it- och informationskompetens. Men här behövs också ett utvecklingsarbete.

Min fråga är: Är it-ministern beredd att med den digitala agendan som plattform gå vidare så att också skolbiblioteken blir motor för barns lärande och ökad informationskompetens och därmed åstadkomma ett förverkligande av den digitala agendan?

Anf. 74 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Jag tackar för denna angelägna fråga. Det är otroligt viktigt att se till att våra barn får digital kompetens och att de får möjlighet att använda digitala lärmittel i sin utbildning och undervisning. Det är viktigt för Sverige som nation – för att vi ska kunna stå oss och vara riktigt duktiga på att dra nytta av teknikens möjligheter. Men det är också viktigt för den enskilda individen – för elevens möjlighet att få rätt hjälpmedel och för att kunna lära sig riktigt bra.

Regeringen har förändrat lärarutbildningen. Vi har förändrat läroplanen. Vi har förändrat alla kursplaner, och vi har tydliggjort i vilka ämnen eleverna ska kunna få digital kompetens. Vi har också tydliggjort att alla barn i svensk skola ska ha rätt att använda och få tillgång till tidsenliga

lärverktyg. Det gäller alltså inte bara böcker, som är viktiga, utan också digitala hjälpmedel.

I den digitala agendan pekar vi ut it-användningen i skolan som ett av de områden där Sverige behöver bli bättre för att hävda sig internationellt och klättra i OECD:s rankingar när det gäller vilka hjälpmedel svenska elever får använda sig av.

Anf. 75 KERSTIN ENGLE (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag har läst att ministerns ambition är att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Då måste man börja med de unga.

Som ministern nämnde visar PISA-rapporten för 2009 att Sverige ligger i genomsnittet för OECD. Det oroar säkert ministern, och detta duger inte. Ministern måste väl hålla med om att det krävs intensiva diskussioner och samtal från ministerns sida med utbildningsministern och hans departement så att ambitionerna med den digitala agendan och de obligatoriska skolbiblioteken smälter samman till en fruktbar enhet. Det är jätteviktigt för Sveriges framtida konkurrenskraft.

Anf. 76 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Arbetet med att ta fram den digitala agendan bedrevs brett departementsöverskridande. Alla berörda departement var med i arbetet. Denna statssekreterargrupp fortsätter sitt arbete ända till 2015. Där ingår också Utbildningsdepartementet och tar aktiv del i arbetet.

Jag tycker att man kan ställa sig frågan: Vad är ett bibliotek i dagens moderna samhälle? För några veckor sedan, när jag var och besökte en alldeles ny skola vid Telefonplan, höll man på att tillsammans med den övriga verksamheten bygga upp just ett skolbibliotek. Man hade insett att det kanske inte alls kommer att se ut som det gjorde i den gamla tiden, med ett fysiskt bibliotek. Ett modernt skolbibliotek kanske är någonting helt annat.

Jag tror att det är viktigt att vi hela tiden utmanar oss själva och orkar se att när tekniken förändras och möjligheterna blir större måste vi också ställa krav på duktiga pedagoger. De måste klara av att ta in tekniken i klassrummen. Men det gäller också skolverksamheten som helhet och som sådan; den måste klara av att ge våra barn och unga bra digital kompetens och se till att de får använda digitala lärmiddel.

Tillgänglighet för funktionshindrade

Anf. 77 LENNART AXELSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till Maria Larsson.

Alla människor borde ha en självklar rätt att vara delaktiga i samhället. Det tror jag att vi alla tycker. Men för många människor med funktionsnedsättningar är inte detta någon självklarhet i dag. Det finns länder som har lagstiftat om detta och gjort en betydligt starkare lagstiftning än vad vi har gjort i Sverige. Nästan alla partier eller representanter från partier säger i olika sammanhang: Det är klart att vi också ska göra det här! Vi har väntat. Alla där ute som har bekymmer med att få tillgänglighet till samhället har också väntat länge.

Prot. 2011/12:71
16 februari

Frågestund

Min fråga till Maria Larsson är: När kommer det förslag till lagstiftning som vi alla väntar på?

Anf. 78 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar för frågan. En av de häftigaste upplevelser jag har varit med om som statsråd var när jag i FN fick underteckna konventionen för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Den ratificerade vi i Sverige. Det innebär att vi har påtagit oss ett ansvar för att utveckla funktionshinderspolitiken på alla plan – också när det gäller tillgänglighet.

Jag gissar att det är det här som Lennart Axelsson åsyftar, det vill säga en lagstiftning som handlar om bristande tillgänglighet som diskrimineringsgrund. Är det rätt uppfattat? Jag ser att Lennart Axelsson nickar. Frågan är under beredning. Den bereds inte på mitt departement, så jag har inte den exakta tidtabellen för den i huvudet. Men jag vet att berört statsråd arbetar aktivt med frågan.

Anf. 79 LENNART AXELSSON (S):

Herr talman! Då kan jag kanske hjälpa statsrådet lite grann. Det finns en departementspromemoria, som det kallas så vackert, på regeringens hemsida. Promemorian heter *Bortom fagert tal – om bristande tillgänglighet som diskriminering*. Jag tycker att det snart är dags att man ändrar det, för i de allra flesta sammanhang är det bara fagert tal som det handlar om.

Det står på hemsidan att detta ska vara klart och infört den 1 juli 2012. Vi har ännu inte fått någon förvarning i riksdagen om att det skulle komma någon proposition om detta, så den tidsfristen har på något sätt runnit ut. Det är viktigt att man uppdaterar sina skrivelser om man nu inte har tänkt sig att genomföra lagstiftningen på det sätt som man hade trott från början.

Anf. 80 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Det finns alltid en problematik med att ange datum för när saker och ting ska vara färdiga. Beredningsprocesser tar så otroligt olika lång tid. Det är min erfarenhet efter några års arbete i Regeringskansliet. Det kan stöta på patrull hos juristerna. Det kan stöta på patrull någonstans hos något av de berörda departementen. Då stannar arbetet upp. Därför är det otroligt svårt att förutse hur lång tid olika saker tar.

När det gäller denna fråga är det många departement som är berörda, och det är många som ska yttra sig. Demokrati är ibland en trögrörlig process. Vi skulle många gånger önska att saker och ting gick betydligt fortare. Jag kan trösta Lennart Axelsson med att frågan inte är bortglömd. Den ligger inte i byrålådan, utan det arbetas väldigt aktivt med den.

Den politiska utvecklingen i Ungern

Anf. 81 KARIN GRANBOM ELLISON (FP):

Herr talman! Utvecklingen i Ungern är oroande. Konservativa och nationalistiska röster igenom lagar och förändringar i grundlagen med demokratiska brister. EU-kommissionen har kritiserat Ungern för en

lagstiftning som riskerar att strida mot centralbankens, rättsväsendets och dataskyddsmyndighetens oberoende.

Det är också allvarligt att den ungerska regeringen griper in i mediernas frihet och hotar pressfriheten. En ny medielag och mediemyndighet utövar nu styrning och kontroll över det fria ordet.

EU ställer omfattande krav på frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna inför att länder ska bli medlemmar i unionen. Samtidigt finns det inga tydliga regler eller muskler för att hindra länder som är medlemmar att göra övertramp.

I dag har Europaparlamentet röstat om en resolution om den politiska utvecklingen i Ungern. Jag vill fråga hur regeringen ser på EU:s möjligheter att säkerställa att varje medlemsstat respekterar de värden om demokrati och frihet som anges i Lissabonfördragets inledning.

Anf. 82 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Jag delar riksdagsledamoten Karin Granbom Ellisons frustration över utvecklingen i Ungern. Den är alarmerande. Jag kom vid midnatt tillbaka från Strasbourg där jag befunnit mig i två dagar. Där träffade jag EU-kommissionär Neelie Kroes, Thomas Hammarberg, som jobbar med mänskliga rättigheter för Europarådet, och ledande politiker både från Ungern och från andra delar av Europa som jobbar med den här frågan.

Som Karin Granbom Ellison nämnde är det oerhört tuffa krav för att komma med i EU, men när man väl har kommit med kan man slarva med de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna som slås fast i artikel 2 i Lissabonfördraget.

Som EU-minister jobbar jag nu hårt med att vi ska få till en årlig granskning av mänskliga rättigheter i EU-länderna. Man kan kalla det för en name and shame-lista, men det bör också finnas en name and fame-lista där man lyfter fram dem som går i rätt riktning. Det måste vi få till.

För en månad sedan inledde kommissionen en första granskning av Ungerns agerande. Vi ska vara medvetna om att den granskningen rör bara ett fåtal delar som vi irriteras över i den ungerska nya konstitutionen. Det är mycket mer vi måste sätta under lupp.

Anf. 83 KARIN GRANBOM ELLISON (FP):

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet! Det är mycket bra att det nu förs diskussioner om en granskning av de grundläggande rättigheterna. Det vore verkligen ett steg framåt om EU på det sättet kunde bidra till att varje land i EU lever upp till en grundnivå av demokratiska fri- och rättigheter.

Samtidigt tycker jag att det kan vara värt att understryka att det är viktigt att det inte skapas gemensamma regler på EU-nivå, för i så fall skulle vi i Sverige riskera att få en mindre frihetlig press- och yttrande-frihetslagstiftning än vi har i dag.

På det ekonomiska området diskuteras nu i EU inte bara möjligheten till granskning utan också möjligheten att använda sanktioner mot länder som inte följer överenskomna regler. Vi i Folkpartiet har på vårt landsmöte antagit ett förslag som säger att man inte bara ska kunna övervaka att grundläggande värden följs utan också kunna utfärda sanktioner mot de länder som inte lever upp till Lissabonfördraget.

Prot. 2011/12:71
16 februari

Frågestund

Därför vill jag ställa frågan: Är sanktioner också något som diskuteras i ministerrådet och något som Sverige kan driva på för?

Anf. 84 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Låt mig kort komma tillbaka till den omröstning som Karin nämnde tidigare. Vid lunchtid röstade Europaparlamentet om en resolution som ställer mycket tuffa krav på Ungern, och den vann faktiskt med 315 röster mot 263. Det var liberaler, gröna, socialdemokrater, radikaler och vänstern som stod för den kritiska resolutionen mot Ungern. Jag är stolt över att den blev genomröstad.

När det gäller att gå vidare med arbetet vill jag säga att vi vet att det finns en process som kallas artikel 7. Den innebär att man kan gå vidare när ett land kränker grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. Kommissionen har inlett en första granskning och en dialog med den ungerska regeringen. Vi måste se vad det kan leda till.

Men om ett land går väldigt långt mot den grundläggande EU-tankens finns det möjligheter, via artikel 7, att man kan förlora sin rösträtt. Man kan också tänka sig ett indraget stöd, till exempel i form av strukturfonder och jordbruksstöd, men det är en mycket lång process.

Nu är det oerhört viktigt att politiska partier från höger till vänster i detta parlament, i den svenska regeringen och i Europaparlamentet är väldigt glasklara och tydliga med att den utveckling vi ser i Ungern inte är värdig ett EU-land år 2012.

Förvärvsfrekvensen

Anf. 85 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till Maria Larsson. Den sittande moderatledda regeringen har sagt att det viktigaste uppdraget är att bryta arbetslösheten och skapa fler jobb. I utredningar som gjorts av regeringens egna myndigheter framgår att det som har varit regeringens metod, kraftfulla skattesänkningar, inte har gett något påvisbart utfall.

I stället kan vi konstatera att under regeringens tid har förvärvsfrekvensen i landet fallit. Det viktigaste måttet på andelen som arbetar och arbetslöshetens plåga är rimligtvis förvärvsfrekvensen. Hur många av de arbetsföra har ett arbete? Här har regeringen försökt med dimridåer.

Min fråga till dig är: Har förvärvsfrekvensen ökat eller minskat under er regeringstid?

Anf. 86 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Tack, Peter Persson, för frågan! Arbetslinjen och möjligheten att få ett jobb i Sverige har varit en tydlig prioritering för regeringen. Arbetslösheten har varit hög. En europeisk finanskris och en internationell lågkonjunktur präglar också de svenska förhållandena. Trots det är 200 000 fler personer i sysselsättning nu än vid vårt regeringstillträde. Samtidigt har antalet personer i arbetskraften ökat.

Ungdomsarbetslösheten är ett stort problem i vårt land. Låt mig säga det. Det är någonting som vi nu arbetar med mycket aktivt med en mängd olika verktyg. Men ungdomsarbetslösheten har varit hög i Sverige sedan 1990-talets början. Här finns en komplex problematik. Jag tror inte

att någon betvivlar att dessa olika verktyg, där skatteinstrumentet är ett, har varit förutsättningar för att kunna öka antalet jobb i Sverige, vilket har skett.

Prot. 2011/12:71
16 februari

Frågestund

Anf. 87 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag tycker att det är ytterligt svagt att regeringens företrädare inte kan svara på om andelen av den arbetsföra befolkningen som arbetar i vårt land har ökat eller minskat. Jag vet svaret, och du vet svaret, men ni försöker mörka. Förvärvsfrekvensen har minskat med nära en 1 procent. Alla löften ni gav har ju brutits. Arbetslösheten är högre, och antalet långtidsarbetslösa slår rekord på rekord. Ni sade att ni skulle ordna detta genom massiva skattesänkningar. De enda som har fått tydliga avtryck av er politik är barnen i förskolan, barnen i skolan, de äldre i äldreomsorgen, de arbetslösa och sjuka som har fått neddragningar. Ni bluffar om jobben, och ni har misslyckats.

Anf. 88 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr talman! Jag vet inte om Peter Persson har svårt att höra, men det jag sade allra först är alldeles sant. Det är 200 000 fler personer som har ett jobb i vårt land nu jämfört med när vi tillträdde och tog över efter den socialdemokratiska regeringen. Det måste man betrakta som en framgång i tider när hela Europa och hela världen har drabbats av en kris som ökar arbetslösheten i varje land. Det är fler som ingår i arbetskraften i dag. Det är naturligtvis en utmaning att framöver se till att framför allt våra ungdomar kommer in på arbetsmarknaden tidigare och får ett jobb och kan etablera sig i vuxenlivet.

Det är en utmaning att se till att våra nyanlända medborgare kan komma in på arbetsmarknaden mycket tidigare. Här har vi också genomfört reformer som innebär att tiden för inträde på arbetsmarknaden kan kortas. Vi övertog en situation där det i genomsnitt tog sju år innan man kunde komma in på arbetsmarknaden som nyanländ. Det är en mängd olika verktyg i gång. Detta är en högt prioriterad fråga.

Anf. 89 ANDRE VICE TALMANNEN:

Detta var dagens sista fråga och svar. Vi tackar de deltagande statsråden för deras närvaro.

7 § (forts. från 5 §) Arbetsmiljö (forts. AU5)

Anf. 90 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Annika Qarlsson har precis som flera andra tagit upp regeringens uppdrag att se över kvinnors arbetsmiljö med särskilt fokus på belastningsskador. Jag vill börja med att säga att vi i Vänsterpartiet förstås tycker att det är väldigt bra att man har valt att lägga fokus på detta. Vi har länge efterlyst det.

Samtidigt är det en ganska stor brist på helhetssyn, kan jag tycka. Det är lite speciellt att en del av uppdraget handlar om arbetsskadeförsäkringen. I dag är det i stort sett helt omöjligt att få ut ersättning från arbetsskadeförsäkringen om man har slitit ut rygg, nacke och axlar genom

arbete inom till exempel vård och omsorg. Av dem som sökte 2009–2010 var det 5 procent som fick ersättning för den här typen av skador. Men när man har gett i uppdrag att se över den här situationen har man uttryckligen talat om att lagtexten inte ska ses över. Det framstår som obegripligt, för det är ganska troligt att det behöver göras förändringar i lagen om arbetsskadeförsäkringen för att alla de kvinnor som har slitit ut sig faktiskt ska kunna få ersättning.

Jag är inte säker på om Annika Karlsson kan svara på varför man har gjort på det sättet, men kanske har hon i alla fall någon synpunkt på det.

Det är också en brist på helhetssyn när det gäller hur man förebygger belastningsskadorna och förslitningarna. Där tycker jag inte att det finns någon riktig samstämmighet i regeringens politik eftersom vi vet att det är underbemanning och stress framför allt i vård- och omsorgsyrkana som gör att belastningsskadorna uppstår.

Har regeringen eller de borgerliga partierna några förslag på vad man ska göra för att minska risken att de här skadorna över huvud taget ska uppstå?

Anf. 91 ANNIKA CARLSSON (C) replik:

Herr talman! När det gäller arbetsskadeförsäkringen har jag inte varit så involverad att jag kan uttrycka någonting om den. Däremot har jag också följt debatten om att det är väldigt få inom den här sektorn som får ett positivt utslag när det gäller arbetsskadeförsäkringen.

Från Centerpartiets sida tittar vi på detta, och det är sådant som jag i min tur kommer att föra upp och föra vidare. Jag utgår från att det finns diskussioner kopplade till detta, men jag har inte ytterligare synpunkter eller något att rapportera från hur diskussionerna gick.

När det gäller hur vi ska komma fram till hur belastningsskador inte ska uppstå över huvud taget är det en del av det som hela uppdraget som Arbetsmiljöverket har fått handla om – specifikt i den här delen men också rent generellt. Det uppdrag som förändrades under förra mandatperioden då de också fick ett främjandeuppdrag är självklart inte frikopplat från kvinnors arbetsmarknad utan gäller även den.

Vi har gett det här uppdraget som mer specifikt går in på belastningsskadorna för kvinnor, och då är det självklart så att det man lär sig och får fram under de år som projektet ska pågå också kommer att ge respons och utfall som vi sedan har att jobba vidare med.

Anf. 92 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Det var inte ett jättekonkret svar. Vad jag menar med en brist på helhetssyn är att just när det gäller serviceyrken, faktiskt både i privat och i offentlig sektor, är arbetet väldigt intensivt. Det är väl känt att är personalstyrkan underbemannad och man är stressad i ett serviceyrke anstränger man sig ännu mer, och det blir mycket svårare att följa arbetsmiljöföreskrifter och annat.

Jag har träffat många människor under hela hösten och vintern som jobbar i äldreomsorgen. Vad de säger är det här: Vi är alldeles för få på vår arbetsplats och det är alldeles för många som är timvikarier och har deltider och hoppar ut och in så att man inte får någon kontinuitet i arbetet, men alla anstränger sig till sitt yttersta för att det inte ska märkas för de gamla i omsorgen.

Det leder till en ökad risk för belastningsskador i till exempel rygg och axlar.

Om man då tittar på vad regeringen har gjort ser man att under de senaste åren har det gjorts stora neddragningar i kommuner och landsting på grund av att man har dragit ned på statsbidragen. Vi har sett enorma privatiseringar av bland annat äldreomsorgen. När man nu har börjat utvärdera detta ser vi att över lag, enligt SKL som har gjort den här utvärderingen, är bemanningen 10 procent lägre på de privata äldreboendena och i de privata hemtjänstföretagen än i de övriga.

Drivs en politik där man faktiskt försämrar förutsättningarna för människor att göra ett bra jobb genom att ha för låg bemanning frågar jag mig vad en sådan här strategi om att motarbeta belastningsskador ska kunna göra åt situationen. Man ger med den ena handen och tar med den andra.

Jag har väldigt svårt att se hur man i längden ska kunna upprätthålla en illusion av att man vill minska den här typen av skador när man samtidigt för en politik på andra områden som faktiskt ökar risken för skador.

Anf. 93 ANNIKA QARLSSON (C) replik:

Herr talman! Jag instämmer i Josefin Brinks analys av hur det ser ut i vardagen för vårdbiträden och undersköterskor som jobbar inom äldreomsorgen. Däremot instämmer jag inte i analysen när det gäller neddragningar. Det vi har gjort under vår regeringstid har varit att se till att hålla kommuner och landsting under armarna så att de haft resurser att inte behöva göra neddragningar som annars hade varit nödvändiga i den lågkonjunktur som drabbade oss för ett antal år sedan.

När det gäller privatiseringar arbetar man kanske på olika sätt inom verksamheterna. Det är inte alltid antalet händer som faktiskt spelar roll fullt ut. Tittar man på hur kvaliteten i vården upplevs kan man konstatera att det finns både kommunala och privata aktörer som inte gör ett bra jobb. Då är det upp till de lokala politikerna att bli bättre på upphandling och se till att man får de kvalitetskrav man har uppfylla.

När det gäller belastningsskador är det ett arbetsgivaransvar. Det gäller oavsett om arbetsgivaren är kommunal, privat eller ett landsting. I kommuner och landsting är det du och jag och våra partikamrater som inte har varit de bästa arbetsgivarna. Där finns oerhört mycket mer kvar att göra. Jag tror att man måste trycka på ännu mer där för att se till att de som har ledande funktioner och chefsbefattningar, oavsett om det är avdelningschefer eller högre upp på större boenden eller i kommunen, får mer insikt i arbetet med arbetsmiljö och arbetsmiljökultur.

Jag tror att en av de uppgifter som ligger framför oss är att organisera om detta, för arbetet inom vården och omsorgen bygger på kvinnor som jobbar deltid och som sliter ut sig utan att protestera. Det är inte okej. Där tror jag att vi har ett oerhört viktigt arbete framöver, lokalt med kommuner och landsting men också tillsammans med arbetsmarknadens parter och Arbetsmiljöverket som nu har fått det här uppdraget.

Anf. 94 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Det är Sverigedemokraternas uppfattning att alliansregeringens handlingsplan *En förnyad arbetsmiljöpolitik med en nationell handlingsplan 2010–2015* måste ges tid att hinna implementeras och verka innan den utvärderas. Vi har möjlighet att vid halvtidsavstämningen 2013 men också vid den utvärdering som kommer att förläggas till riksdagen våren 2016 tydliggöra och rätta till eventuella brister. Med det sagt får man naturligtvis fram till dess påtala allvarliga brister som behöver rättas till omedelbart.

Herr talman! Socialdemokraternas förslag att ge regionala skyddsombud större befogenheter kanske inte är en sådan dum idé. Men här vill vi ta ett helhetsgrepp.

De lokala skyddsombuden tenderar ibland att ge en falsk trygghet. Ovilliga, ointresserade, oengagerade och ofta övertalade har de tagit på sig ett uppdrag som de varken vill, kan eller förmår bemästra. Jag har ofta stått på andra sidan, på arbetsgivarens sida, och mer än en gång mött lokala skyddsombud som har sagt: Jag vill egentligen inte det här, de övertalade mig. Vad får vi då för arbetsmiljö och vad har vi för kontroll av arbetsmiljön? Här behövs ett nytänk.

Det här är någonting som inte kom sig av att alliansregeringen tog makten 2006. Jag har sedan 1995 jobbat i arbetsledande befattning inom handeln, och det fanns även på den tiden.

Under 2011 förolyckades totalt 60 personer på svenska arbetsplatser. Män är särskilt utsatta. År 2010 var 53 av de 54 personer som förolyckades män. Branscher som är särskilt drabbade är bygg- och tillverkningsindustrin, transporter, jord- och skogsbruk.

Jag kan konstatera att drabbade branscher och verksamheter ofta har oklara ansvarsförhållanden som ibland kännetecknas av oändliga entreprenörskedjor samt utstationerade utländska arbetare som i sammanhanget har varit särskilt utsatta, inte minst här i Stockholm. Här har regeringen ett ansvar för att arbetsmiljön gäller alla som jobbar i Sverige. Ta det ansvaret!

Vidare kan jag konstatera att regeringen tillsammans med främst Miljöpartiet har skapat en arbetsmarknad där inga lagar, inga skyddsföreskrifter och inga begränsningar gäller. Jag talar här om de som genom nyspråk brukar benämnas papperslösa men i själva verket är illegala immigranter som har konstaterats vara utan flyktingskäl och utan skyddsbehov och därmed inte har beviljats uppehållstillstånd. Ändå uppehåller sig dessa, med regeringens goda minne, olagligt i landet.

Denna rättslösa situation har skapat en svart arbetsmarknad, där dessa människor många gånger utnyttjas av samvetslösa arbetsgivare. Inte minst arbetsmiljön kan för dessa människor många gånger vara fullständigt oacceptabel. Farliga arbetsplatser utan skyddsutrustning, förbjudna kemikalier, bristfälliga säkerhetsutbildningar och många gånger språkliga problem utsätter dessa människor för mycket stora risker på svensk arbetsmarknad. Här väljer regeringen att blunda. Är det måhända profiten som prioriteras? Skäms och ta ert ansvar!

Anf. 95 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! I helgen träffade jag en person som berättade att hans far hade blivit riktigt dålig. Han berättade också att hans far under sitt yrkesverksamma liv som golv- och matläggare hade dragit på sig skador

som visade sig långt efteråt. Han menade att det inte var någon tvekan om att hälsoproblemen som nu på allvar börjat göra sig gällande hade med arbetsmiljön att göra. De hade med en mängd hälsovådliga kemiska produkter att göra, starka limprodukter och lösningsmedel i utrymmen där det saknades tillräcklig ventilation. Det här är ju tragiskt.

När det gäller denna typ av arbetsrelaterade sjukdomar kan det vara svårt att bevisa sambandet mellan en skadlig arbetsmiljö och sjukdomar eftersom de visar sig så många år efter själva exponeringen.

Samma sak gäller asbest, som till exempel eternitplattor innehåller. Sådana var populära att klä husfasader med på 50- och 60-talen. Asbest-cementrör blev tidigt försedda med arbetsmiljörestriktioner. Långt senare kom man fram till att inte använda de här rören för att leda dricksvatten. Det gjorde man väldigt länge. Där har alltså arbetsmiljölagstiftningen gått före, eftersom det är en fara att jobba med det här materialet.

För en yrkesförare som har sin arbetsplats på våra vägar handlar arbetsmiljön om trafiksäkerhet. Det handlar om vägstandard och medtrafikanter. Det handlar om medtrafikanter som är trafikfarliga på grund av stress, trötthet, sms:ande eller därför att de har druckit alkohol. Det lär finnas lika många bilar på våra vägar som körs av rattfulla som det finns taxibilar i vårt land, vilket är en hisnande siffra.

Herr talman! Den kristdemokratiska förvaltarskapstanken är inte bara en princip för att förvalta och inte förbruka eller förstöra naturresurser. Den handlar också om att främja och ta till vara människors möjligheter att delta i samhällslivet och i arbetslivet. Här kommer både arbetsmarknadspolitiken och arbetsmiljöpolitiken in i bilden. Det handlar bland annat om insatser för att anpassa arbetsplatser och miljöer för att tillhandahålla lämpliga hjälpmedel för att fler människor med olika funktionsnedsättningar ska kunna ha ett meningsfullt och utvecklande förvärvsarbete.

För oss Kristdemokrater är miljöfrågorna viktiga. Bland annat handlar det om att skapa en bra fysisk miljö. Ansträngningar måste göras för att anpassa lokaler, maskiner och utrustning till de människor som finns på en arbetsplats. Lika viktigt är det att se till den psykosociala miljön, där hänsyn i möjligaste mån måste tas till de anställdas behov och förutsättningar i arbetsuppgifter, tempo, arbetstider och så vidare.

Vår kollega Annika Qarlsson pratade tidigare om riskfaktorer och friskfaktorer. Det är också värt att lyfta fram i detta sammanhang eftersom det har stor betydelse för folkhälsan.

När människor hamnar i kris, riskerar att förlora sina arbeten och det blir oro på arbetsplatsen, när man inte vet hur framtiden ter sig, kan saker uppstå som inte annars skulle ha gjort det, till exempel diskussioner som mynnar ut i hot eller våld på grund av mental stress. Det kan inte sägas nog ofta att rutiner behöver finnas för att ta hand om krissituationer och personkonflikter innan de uppstår.

Det förebyggande arbetsmiljöarbetet ska stå i fokus, men naturligtvis behövs rehabiliterande åtgärder för dem som av någon anledning har varit borta från arbetet. Den psykosociala arbetsmiljön är där minst lika viktig som den fysiska; att känna att man är en del av gruppen och förstår sina och andras arbetsuppgifter även om det har gått en lång tid sedan man var på arbetsplatsen. Det är viktigt hur man blir bemött när man kommer tillbaka efter en tid.

En trygg och säker miljö utan mobbning och trakasserier eller diskriminering känns självklar, men tyvärr är det inte så överallt.

Kristdemokraternas och regeringens utgångspunkt för arbetsmiljöfrågorna är att de för det första ska bidra till att bryta det utanförskap som finns på arbetsmarknaden och för det andra lyfta fram arbetsmiljön som en positiv konkurrensfaktor för arbetsgivarna.

Att med hjälp av arbetsmiljön bryta utanförskapet för människor handlar i väldigt hög grad om det goda ledarskapet, om chefen som har förmågan att se människor för den kompetens och förmåga som var och en har, liksom förmågan att skapa bra team och arbetsgrupper med en mix av bakgrund, ålder, kön etcetera.

En bra chef jobbar också med ett systematiskt arbetsmiljöarbete, där personalen involveras och utbildas i arbetsmiljöfrågor så att det blir en naturlig del av det gemensamma åtagandet på arbetsplatsen. Det handlar inte bara om skyddsombudens roll och skyldigheter utan om alla anställdas och speciellt chefernas ansvar för just det här arbetet.

Det gäller att lyfta fram den goda arbetsmiljön som en konkurrensfördel. Det är viktigt för såväl privata som offentliga verksamheter för att behålla personal och för att rekrytera nya medarbetare. Det kan handla om företag som har hittat praktiska lösningar för sina anställda, till exempel att underlätta för anställda med hjälp med barnpassning, lämning och hämtning av tvätt, hemkörning etcetera.

Men det kan även handla om nya sätt att arbeta. Lean management är ett väl utarbetat system för att få personal och aktiviteter att fungera mer effektivt, inte genom att reducera personalen utan i stället genom att satsa på att involvera medarbetarna, ge dem medinflytande och en god arbetsmiljö.

Herr talman! Arbetsmiljöarbetet i Sverige har under lång tid varit framgångsrikt och bidragit till att riskerna i arbetslivet har minskat. Ett fungerande arbetsmiljöarbete på alla arbetsplatser är en viktig förutsättning för att uppnå ett hållbart arbetsliv där ingen i förväg slits ut fysiskt eller psykiskt. Kristdemokraterna välkomnar därför den nationella handlingsplanen för en förnyad arbetsmiljöpolitik och den möjlighet att få till stånd ett långsiktigt och målmedvetet arbetsmiljöarbete som den innebär. I handlingsplanen finns både konkreta förslag och mål och en tydlig viljeinriktning inför framtiden.

Arbetsmiljöverkets arbetsskaderapport för 2010 visar på en stark positiv trend långsiktigt – även om det finns orosmoln, som vi har hört tidigare i debatten. Anmälningarna om arbetsrelaterade sjukdomar har mer än halverats. Även arbetsolyckor som har lett till sjukfrånvaro har minskat.

I statistiken över döds- och olycksfall i arbetslivet visar de flesta indikatorerna på arbetsmiljöområdet en fortsatt positiv utveckling. Dödsolyckorna i arbetslivet har historiskt sett minskat. Faktum är att 2009 uppmättes den lägsta nivån på dödsfall på grund av arbetsolyckor i modern tid. Vi hörde tidigare från kollegan Hans Backman en del av förklaringarna till att nivån ökade året därpå.

Syftet med arbetsmiljöpolitiken måste vara att åstadkomma säkrare jobb med minsta möjliga risk för att drabbas av arbetsrelaterade olyckor och sjukdomar. I linje med det har utskottet i betänkandet redovisat vad som görs, och det är i princip en nollvision för dödsolyckor i arbetslivet.

Kristdemokraterna anser dock att det finns anledning att ur ett risk-förebyggande perspektiv noga följa och analysera utvecklingen när det gäller antalet dödsolyckor och arbetsolyckor i arbetslivet. Hans Backman nämnde tidigare djupstudien för sex olika typer av olyckor under perioden 2009–2010 som genomförts av Arbetsmarknadsverket. Man fann att orsaken till allvarliga olyckor och tillbud inom jord- och skogsbruk bland annat berodde på dåliga kunskaper om riskerna och hur de ska hanteras samt felaktiga arbetsmetoder och maskininstruktioner.

Herr talman! Den som följt dagens debatt och även tidigare debatter kan säkert uppfatta en ganska trist retorik gentemot företag och företagare från oppositionens sida. Kristdemokraterna anser att det är viktigt att inte demonisera arbetsgivarna. Arbetsgivare är också människor, och de kan naturligtvis relatera till arbetstagarens vardag och problem. Rent ekonomiskt är det också en förlustaffär att ha missnöjda medarbetare på grund av till exempel brister i arbetsmiljön.

Ett synsätt som ser bortom retorik och roller lägger en grund för en bättre dialog, skapar större möjligheter att upptäcka problem, ser lösningar och skapar på så vis ett fruktbart arbetsmiljöarbete.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna.

(Applåder)

Anf. 96 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Lars-Axel Nordell, för redovisningen av Kristdemokraternas ståndpunkt i frågorna.

Jag har en fråga till Lars-Axel Nordell. Den handlar om vad jag tidigare tog upp men där jag inte fick något riktigt bra svar, nämligen arbetsmiljöarbetet i skolans värld.

Ponera att vi skär ned ännu mer på området. Moderaternas företrädare sade tidigare att det inte var så mycket. Det var inte fråga om 100 miljoner utan om 50 miljoner som hade skurits ned. Säg att vi skär ned 50 eller 100 till på den dryga miljard som finns på området. Ponera då att det blir ännu färre inspektörer som gör dessa inspektioner. Vi har hört debattör efter debattör, företrädare efter företrädare, bedyra hur viktigt inspektörernas arbete är. Det här skulle innebära ytterligare neddragningar inom skolans område. Det finns en direkt koppling. Vi har sett att det sker färre inspektioner på skolans område. Siffrorna visar tydligt att det sker 70 procent färre inspektioner inom gymnasieskolan, 75 procent färre inom grundskolan. Även förskolan har fått smaka på neddragningarna. Siffrorna är 40 procent. Det här är siffror som Arbetsmiljöverket har presenterat under de senaste fem åren.

Är det förenligt med kristdemokratisk politik att de mest utsatta, nämligen barn och ungdomar, 1,5 miljoner elever och deras lärare, ska stå ut med neddragningarna? Vad tänker Kristdemokraterna göra åt detta?

Anf. 97 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Herr talman! Tack för frågorna!

De siffror Mehmet Kaplan har hittat om skolan finns inte med i betänkandet. De siffrorna berörs inte i betänkandet. Betänkandet bygger på de motioner som har väckts, och dessa frågor finns inte med i skrivningarna.

I skolan finns personal och elever. Om jag inte kommer ihåg fel från min tid som lärare är det skolans personal, skolpsykolog, skolkurator och så vidare, som har ansvaret för att se till elevernas hälsa och att de mår bra. De har ett stort ansvar att se till att de uppgifterna fungerar.

Jag kan instämma i att skolorna har dragit ned på resurserna för de elevvårdande insatserna. De har funnits och finns alltså, även om jag vet att skolorna på många håll får dela på resurserna – de har gemensamma resurser. Då blir det inte så mycket på varje skola.

Vi har ett ansvar. Precis som mina kolleger tidigare har sagt om skolans värld är det Mehmet Kaplans och mina kommunpolitiker som måste ta sitt ansvar på fullaste allvar. Jag håller naturligtvis med om att det uppväxande släktet – barnen – är något av det allra viktigaste. De ska få växa upp i en miljö utan mobbning och problem.

Anf. 98 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Lars-Axel Nordell!

Det här var rätt klargörande. Vi har ett litet ansvar, men större ansvar har våra kolleger i kommuner och de företag och föreningar som bedriver skolverksamhet.

Jag har följande uppfattning. Den baserar jag på en relativt färsk undersökning, en enkätstudie, som gjorts på Stockholms universitet under ledning av professor Magnus Sverke. Den handlar om den psykosociala arbetsmiljön, som Lars-Axel tog upp i sitt anförande. Studien är unik i sitt slag eftersom elever och lärare har fått svara på samma frågor. Den visar att fysiskt våld har blivit vanligare i skolan, att män är mer utsatta för våldsamma handlingar än kvinnor men att kvinnor är utsatta för fler verbala och sexuella trakasserier. Så fortsätter det. Studien är mycket intressant, och jag rekommenderar verkligen ledamöterna i utskottet att titta på den.

Då menar jag: Var ligger vårt ansvar som riksdag och ert ansvar som regeringsunderlag? Jo, det ligger i att det handlar om många människor som har sin arbetsplats i skolan och som är förebilder för eleverna – det uppväxande släktet, som du sade. Det är deras arbetsmiljö som återspeglar sig i elevernas uppfattning om vad en god arbetsplats är. En fjärdedel av lärarna rapporterade till exempel inte – det finns ett stort mörkertal – när de blev utsatta för den här typen av behandling.

Att skjuta ifrån sig detta till kommunerna tror jag inte på, för det är inte de som har hand om just Arbetsmiljöverkets tilldelning av medel. De är nog glada, både dina och mina kolleger i kommunerna, om det blir styrsel, om det styrs upp så att det blir ett gott arbetsmiljöarbete igen. Jag hoppas att Kristdemokraterna kan verka för det.

Anf. 99 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Herr talman! Skolan har helt klart en viktig uppgift att fylla. Som Mehmet Kaplan säger är det viktigt med förebilder och att man har sin roll. Än viktigare är naturligtvis familjepolitiken, att man får växa upp i en miljö där föräldrarna har tid för sina barn och att man får en bra start i livet. Sedan är det ett samspel mellan föräldrarna och skolan och andra som har med barns uppväxt att göra.

När det gäller tilldelningen av resurser till Arbetsmiljöverket, som du kommer in på, är det omöjligt att säga vad som är exakt rätt budget. Det

kan varken du eller jag göra. Det handlar om att följa upp det här och se: Är det så att resurserna används effektivt, eller är det inte så? Vi har fått redovisat i detta betänkande att de används mer effektivt i dag, vilket naturligtvis är glädjande. Om vi kommer fram till att det behövs mer resurser, att det ligger fel i budgeten, måste vi självklart titta på det. Det är viktigt att de som du säger är mest utsatta inte blir lidande.

Prot. 2011/12:71

16 februari

Frågestund

Anf. 100 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Lars-Axel Nordell upprepar de ledord som finns i regeringens arbetsmiljöstrategi om att man minsann inte bara ska prata om elände och gnäll utan att man ska ha en större koppling till att arbetsmiljöarbetet kan skapa konkurrensfördelar och locka arbetsgivarna med att det kan ge företagsekonomiska vinster att satsa på en bra arbetsmiljö.

Jag menar att det är en ganska riskabel strategi. Att det är samhällsekonomiskt lönsamt att människor håller sig friska, inte skadar sig på sina jobb, klarar av att jobba länge och så vidare är ju helt odiskutabelt. Men det är också ett faktum att det förekommer att arbetsmiljökrav kommer i konflikt med företagsekonomiska vinstkrav. Då är frågan vad som är politikens roll i det sammanhanget.

Jag vill särskilt lyfta upp ett tydligt exempel. Riksdagen beslutade nyligen att ge regeringen i uppdrag att ta fram en lag om slutan kontanthantering. Det är ett beslut som handlar om att förbättra arbetsmiljön för alla dem som jobbar i butiker, på bensinmackar, i kiosker och som är hårt drabbade av våldsamma rån. Regeringen pratade då med en rad arbetsgivarorganisationer, och beskedet från dem var: Det här blir alldeles för dyrt – vi har inte råd med det. Sedan var beskedet från arbetsmarknadsministern nyligen: Då struntar vi i att genomföra det här.

Ett annat exempel på en sådan här konflikt är det som vi nu kan se i systematiska neddragningar på personal och en systematisk minskning av fastanställd personal på äldreboenden som övertas av privata vinstdrivande företag. Det är också en solklar konflikt mellan viktiga arbetsmiljökrav och företagsekonomisk lönsamhet.

Jag undrar lite hur Lars-Axel Nordell tycker att det rimmar med ett ansvarsfullt arbetsmiljöarbete att koppla det till företagsekonomisk vinst på detta sätt.

Anf. 101 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Herr talman! Det Josefin Brink nu målar upp är en ganska dyster bild. Det handlar om systematiska neddragningar. Jag kommer från Örebro, och vi vet att det där finns exempel på både bra och mindre bra arbetsgivare när det gäller äldreboenden och äldreboende. Det finns något ställe som har utvecklats positivt och nu räknas som nummer ett också när det togs över från kommunen av ett privat företag. Det finns andra bilder än de som Josefin Brink vill göra gällande.

Josefin Brink frågar hur detta rimmar med ett ansvarsfullt arbetsmiljöarbete. Naturligtvis rimmar det dåligt när människor får illa och människor blir utslagna om det här inte fungerar som vi vill att det ska göra. Det är sådant som vi jobbar för och som finns med i detta betänkande.

Som jag sade i min avslutning tycker jag att det är fel att demonisera arbetsgivare, vare sig de tillhör kommunsektorn eller är privata. Vi tror att man i en dialog kan komma fram till mycket bra saker. Arbetsgivarna

har ett stort ansvar för det här – det lägger vi på dem – och det måste fungera.

Anf. 102 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Nej, inte heller jag eller Vänsterpartiet tycker att det finns någon anledning att i allmänhet demonisera arbetsgivare. Men det finns inte heller någon anledning att vara naiv. Det finns trots allt stora problem ute på många arbetsplatser.

Det är ett faktum att det i många fall handlar om att det är dyrare att ha en bra och säker arbetsmiljö och ett bra arbetsmiljöarbete än att strunta i det på kort sikt för det egna företaget. Det är det jag menar är det problematiska.

Statens roll i arbetsmiljöpolitiken måste ju vara att se till att värna skydd, säkerhet och hälsa för alla anställda och att se på arbetsmiljöfrågorna i ett samhällsekonomiskt perspektiv. Det måste man hålla fast vid även om det i olika sammanhang hamnar i konflikt med företags och branschens lönsamhetskrav.

Om man genom historien inte hade gått i konfrontation med vad företagarna ansåg sig ha råd med när det gällde arbetsmiljöarbete skulle situationen ute på våra arbetsplatser i dag vara betydligt värre än vad den är. Det är därför jag menar att det är lite märkligt att man väljer att lyfta fram det här.

Jag undrar då om det handlar om att man kommer att resonera mer i framtiden så som man har gjort när det handlar om sluten kontanthantering. Man får ett riksdagsbeslut som är motiverat av arbetsmiljöskäl. Man frågar arbetsgivarparten vad de tycker. De säger att det blir för dyrt, och då säger man: Okej, då struntar vi i den här lagstiftningen.

Om det är så den här ambitionen ska konkretiseras framöver i regeringens arbetsmiljöarbete menar jag att det finns all anledning att vara väldigt orolig för vad som kommer att hända i framtiden. Jag undrar om det är så regeringen och Kristdemokraterna tycker att arbetsmiljöarbetet ska ledas framöver.

Anf. 103 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Herr talman! Jag tror att Josefin Brink kan vara lugn på den punkten. Det handlar om att vi vill ha ett fungerande system samhällsekonomiskt, som du säger. Det handlar inte bara om ett antal företag. Det jag tog upp var att det här till och med kunde vara en konkurrensfördel, att man i det enskilda företaget eller i den enskilda förvaltningen ser att det här är bra, att man jobbar tillsammans, att det inte är en konflikt.

När det gäller den slutna kontanthanteringen antar jag att du också har blivit kontaktad av handikapprörelsen, som tycker att det är ett problem. Framför allt säger de blinda att det är ett problem om man inte ska använda kontanter i handeln. Det finns olika synpunkter här, och det viktiga är naturligtvis att vi kan hitta en arbetsmiljö som fungerar men där människor som har svårigheter av olika slag inte hamnar vid sidan om så att det är till förfång för dem.

Du tar upp att man lägger ut saker på entreprenad, lagen om offentlig upphandling, att det finns bolag. Där håller jag med om att det många gånger är ett problem, för där har alltför många kommuner tittat på vad

man ger och inte vad man får. Man har alltså tittat på kronor och ören och inte tittat på kvaliteten. Det är ett problem.

Därför har vi nu börjat införa lagen om valfrihet, där man binder upp och säger: Vi betalar så här mycket. Sedan får man se vad gamla tant Agda behöver och vad de här personerna eller företagen kan erbjuda. Det är ett system som på ett helt annat sätt fokuserar på kvaliteten än lagen om offentlig upphandling, som i slutändan ofta handlar om ekonomi.

Anf. 104 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att säga till Lars-Axel Nordell: Det är klart att det finns bra företag. Men när vi pekar på de dåliga exemplen gör vi det för att skydda de företag som är sjysta och bra, som erbjuder villkor enligt gällande kollektivavtal och som tar ett ansvar för arbetsmiljön för de anställda. De tar ett stort samhällsansvar också.

De vill inte bli utkonkurrerade av skummisar, rufflare eller andra. Det kallas marknadsstörning, och det ser vi nu på många områden.

En enkel fundering är då: Vad kan man göra inom arbetsmiljöområdet och från Arbetsmiljöverkets sida för att hitta dem som står bredvid och utnyttjar människor, arbetskraft, för att kunna vinna affärer? Då handlar det naturligtvis om vilka möjligheter vi ger Arbetsmiljöverket.

Kristdemokraterna valde den andra vägen. Ni skar ned. Och så säger ni att ni inte vill tillåta regionala skyddsombud att gå in och besöka företag, fast de har kollektivavtal men för tillfället inte har några fackliga medlemmar.

Hur rimmar det med vad ni säger? Vem är det som tänker på de goda företagen då? Jo, det gör vi. Men Kristdemokraterna säger: Nej, nu ska vi inte svartmåla. Men problemet är väl att vi måste kunna ta tag i dem som inte betar sig riktigt och konkurrerar ut andra med urusla villkor.

Nu ställer jag första frågan: I princip fullföljs en nollvision. Kan då Lars-Axel Nordell peka ut vilka åtgärder som han vill betona i första hand som leder till att en maskinoperatör eller ett vårdbiträde inom äldreomsorgen faktiskt kan finnas kvar i arbetslivet till 65 års ålder, till pensionsåldern?

Anf. 105 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Herr talman! Tack för frågan!

Jag menar att vi måste bygga vidare på det arbete som har inletts sedan många år tillbaka, där arbetsmiljön successivt har blivit bättre – det tror jag att vi kan vara överens om – men där den psykosociala arbetsmiljön hotas av olika skäl. Där tycker jag att vi måste vässa oss, eftersom arbetsmiljön ser annorlunda ut än tidigare.

När det gäller att skyddsombuden ska besöka sina medlemmar: Om jag inte har uppfattat den lagstiftning som ni vill ändra felaktigt handlar den om möjligheter att besöka sina medlemmar. Men har man inga medlemmar är det svårt att besöka dem. Jag antar att det är detta det handlar om.

Sedan vet jag att företagare som är måna om sin personal, tycker att detta är bra och ser en fördel i detta – vi pratade förut om den gode ledaren – har stora möjligheter att bjuda in och öppna upp.

Frågan är om det är rätt väg att göra som Raimo och Socialdemokraterna vill, nämligen ändra lagstiftningen för att åstadkomma sådana för-

ändringar. Jag tycker att ni har väldigt stor tilltro till lagstiftning och statsbidrag. Det verkar vara det enda. Vi pratar mycket om värdegrund och att man styr med värderingar. Det tror jag att Raimo kan ha förståelse för.

Anf. 106 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik:

Herr talman! Det kan ju vara så att värdegrunden säger att fler borde jobba tills man fyller 75 år. Så kan det vara. Men då är frågan: Vad gör ni då, när ni samtidigt vet att så många inte orkar jobba till 65 år? Det är vad jag är ute efter.

Hur ser det ut i ert handlingsprogram? Vad är det som kommer först, som leder till att maskinoperatören tvångsmässigt slipper lämna arbetslivet nio år före 65 års ålder?

Vad tar Kristdemokraterna först? Vad är det första man gör? Och vad kommer sedan, för att städerskan ska orka vidare? Var finns visionen?

Det är likadant med nollvisionen för dödsfall. Du säger att ni i princip gör detta. Men inte bygger man en nollvision enbart på en värdegrund! Nollvisionen måste innehålla steg som man tar ett i taget för att komma framåt. Det är de stegen jag efterfrågar.

Jag fick inte de svaren från Moderaterna. Katarina Brännström sade att det var regelförenklingar som skulle leda till detta. Håller Lars-Axel Nordell med om att det är regelförenklingarna som leder till att fler kan finnas längre i arbetslivet? Vad är det första steget?

Vi socialdemokrater anser att handlingsprogrammet är tomt. Ni pratar om att ni tänker nytt. Då frågar vi oss: Vad är det för konkret innehåll i det nya? Är det en ny hemsida? Det kan ju vara bra. Men vad är det mer konkret? Vad är det första steget?

Är det mer resurser till Arbetsmiljöverket, så att de kan göra fler kontroller? Bra! Är det att man börjar samla ihop forskningen, så att man kan skapa större kunskap kring detta? Bra!

Men vad är det egentligen ni säger? Ni säger inte att det ska bli fler inspektörer eller samlad forskning. Vad är första steget?

Anf. 107 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar också för den frågan.

Jag kan säga att jag har stor respekt för Raimos kunskap på området. Jag vet att du har jobbat länge med detta och kan mycket.

Men jag tycker att du ibland, när du debatterar, drar lite väl långtgående slutsatser av till exempel det Katarina Brännström sade, att det handlar om regelförenklingar.

Det är klart att regelförenklingar är viktiga. Om man inte förstår vad som står eftersom det är krångligt skrivet är det inte bra. Jag tror att man många gånger måste ta hjälp för att förstå en del skrivningar. Det är inte bra. Det ska vara så klart, tydligt och pedagogiskt som möjligt.

Då kan också en hemsida vara behjälplig, för att tydligt och snabbt förstå och dra nytta av detta. Det handlar ju om stödjande regelverk som ska syfta till att det blir bättre arbetsmiljö.

Du tar upp forskningen. Det stora problemet i dag är inte att det inte forskas om de här sakerna, för det gör det – på många håll, bland annat i Gävle. Det finns flera universitet och högskolor som forskar på detta.

Den svårighet som vi har när det gäller forskningen i Sverige är att det finns mycket forskningsresultat att tillgå men att de inte används. Egentligen skulle man behöva forska om forskningen, så att säga, bättre ta till vara den forskning som finns.

På den punkten kan jag hålla med dig. Du pratar också om sammanhållning. Det handlar om att på bättre sätt dra nytta av forskningsresultaten, så att de kommer till användning.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 9 §.)

Prot. 2011/12:71

16 februari

Frågestund

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.48 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 15 februari

NU9 Immaterialrättsliga frågor

Punkt 1 (Grön teknologi till utvecklingsländer)

1. utskottet

2. res. 1 (MP, V)

Votering:

266 för utskottet

38 för res. 1

1 avstod

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 97 M, 21 FP, 18 C, 16 SD, 17 KD

För res. 1: 21 MP, 17 V

Avstod: 1 -

Frånvarande: 15 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 3 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 2 (Rådgivning till forskare och uppfinnare i patentfrågor)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

287 för utskottet

18 för res. 2

1 avstod

43 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 97 M, 21 MP, 21 FP, 18 C, 17 V, 17 KD

För res. 2: 18 SD

Avstod: 1 -

Frånvarande: 16 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 5 (Åtgärder mot piratkopiering)

1. utskottet

2. res. 3 (S, SD)

Votering:

194 för utskottet

111 för res. 3

1 avstod

43 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 2 S, 97 M, 21 MP, 21 FP, 18 C, 1 SD, 17 V, 17 KD

För res. 3: 94 S, 17 SD

Avstod: 1 -

Frånvarande: 16 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 6 (Avkriminalisering av fildelning)

1. utskottet

2. res. 4 (MP, V)

Votering:

268 för utskottet

39 för res. 4

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 97 M, 21 FP, 18 C, 18 SD, 17 KD

För res. 4: 21 MP, 17 V, 1 -

Frånvarande: 15 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 8 (Det civilrättsliga sanktionsdirektivet)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 6 (S)

Votering:

170 för utskottet

97 för res. 6

40 avstod

42 frånvarande

Kammaren godkände utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 21 FP, 18 C, 18 SD, 17 KD

För res. 6: 97 S

Avstod: 1 M, 21 MP, 17 V, 1 -

Frånvarande: 15 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Tomas Tobé (M) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Prot. 2011/12:71

16 februari

Punkt 10 (Legalisering av söktjänster på internet)

1. utskottet

2. res. 8 (MP)

Votering:

285 för utskottet

21 för res. 8

1 avstod

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 97 M, 21 FP, 18 C, 18 SD, 17 V, 17 KD

För res. 8: 21 MP

Avstod: 1 -

Frånvarande: 15 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU14 Våldsbrott och brottsoffer

Punkt 2 (Ofödda barns status som brottsoffer)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

286 för utskottet

18 för res. 1

1 avstod

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 96 M, 21 MP, 21 FP, 18 C, 17 V, 17 KD

För res. 1: 18 SD

Avstod: 1 -

Frånvarande: 16 S, 11 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 3 (Målsägandebiträden)

1. utskottet

2. res. 2 (S, V)

Votering:

192 för utskottet

114 för res. 2

1 avstod

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 21 MP, 21 FP, 18 C, 18 SD, 17 KD

För res. 2: 97 S, 17 V

Avstod: 1 -

Frånvarande: 15 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 6 (Handlingsplan mot hatbrott)

1. utskottet

2. res. 3 (S, MP, V)

Votering:

171 för utskottet

135 för res. 3

1 avstod

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 21 FP, 18 C, 18 SD, 17 KD

För res. 3: 97 S, 21 MP, 17 V

Avstod: 1 -

Frånvarande: 15 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU18 2011 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Ändringar i lagen om särskild utlänningskontroll)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

288 för utskottet

18 för res. 1

1 avstod

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 97 M, 21 MP, 21 FP, 18 C, 17 V, 17 KD

För res. 1: 18 SD

Avstod: 1 -

Frånvarande: 15 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 3 (Förvaltningsdomstolarna bör vara beslutande instans i alla säkerhetsärenden)

1. utskottet

2. res. 2 (V)

Votering:

289 för utskottet

17 för res. 2

1 avstod

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 97 M, 21 MP, 21 FP, 18 C, 18 SD, 17 KD

För res. 2: 17 V

Avstod: 1 -

Frånvarande: 15 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Prot. 2011/12:71

16 februari

9 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

AU5 Arbetsmiljö

Punkt 1 (Allmänt om arbetsmiljöarbete)

1. utskottet

2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

171 för utskottet

134 för res. 1

1 avstod

43 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 21 FP, 18 C, 18 SD, 17 KD

För res. 1: 96 S, 21 MP, 17 V

Avstod: 1 -

Frånvarande: 16 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 2 (Dödsolyckor i arbetslivet)

1. utskottet

2. res. 2 (S, MP, V)

Votering:

171 för utskottet

135 för res. 2

43 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 21 FP, 18 C, 18 SD, 17 KD

För res. 2: 97 S, 21 MP, 17 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD, 1 -

Punkt 7 (Skyddsombud)

1. utskottet

2. res. 7 (S, MP, V)

Votering:

171 för utskottet

135 för res. 7

1 avstod

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 21 FP, 18 C, 18 SD, 17 KD

För res. 7: 97 S, 21 MP, 17 V

Avstod: 1 -

Frånvarande: 15 S, 10 M, 4 MP, 3 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

10 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Framställningar

2011/12:RB1 Årsredovisning för Sveriges riksbank för räkenskapsåret 2011

2011/12:RB2 Förslag till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2011 samt riksbanksfullmäktiges verksamhetsberättelse 2011

11 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 16 februari

2011/12:249 Kundernas ställning på bankmarknaden

av *Bo Bernhardsson* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

2011/12:250 Arbetsmarknadspolitik

av *Patrik Björck* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:251 Rätt till ledsagning vid grav synskada

av *Eva Olofsson* (V)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2011/12:252 Aktivt användande av lönebidrag för människor med funktionsnedsättning

av *Kerstin Nilsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

Prot. 2011/12:71
16 februari

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 februari.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 16 februari

2011/12:376 Socialtjänstlagens betydelse vid andra myndigheters bedömningar

av *Roza Güclü Hedin* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2011/12:377 Synnerligen ömmande omständigheter i utlänningslagen

av *Roza Güclü Hedin* (S)

till statsrådet Tobias Billström (M)

2011/12:378 Svenskt deltagande i Ocean Shield under 2012

av *Allan Widman* (FP)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:379 Det kommunala skatteutjämnningssystemet

av *Jörgen Hellman* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 februari.

13 § Kammaren åtskildes kl. 16.13.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.54,

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.48 och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 §	Avsägelse	1
2 §	Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	1
3 §	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 §	Hänvisning av ärenden till utskott	2
5 §	Arbetsmiljö.....	2
	Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2011/12:AU5	2
	Anf. 1 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	2
	Anf. 2 MEHMET KAPLAN (MP).....	5
	Anf. 3 JOSEFIN BRINK (V)	8
	Anf. 4 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	10
	Anf. 5 JOSEFIN BRINK (V) replik.....	14
	Anf. 6 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	14
	Anf. 7 JOSEFIN BRINK (V) replik.....	15
	Anf. 8 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	16
	Anf. 9 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik	16
	Anf. 10 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	17
	Anf. 11 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik.....	17
	Anf. 12 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	18
	Anf. 13 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	18
	Anf. 14 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	19
	Anf. 15 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	19
	Anf. 16 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	20
	Anf. 17 HANS BACKMAN (FP)	20
	Anf. 18 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik.....	23
	Anf. 19 HANS BACKMAN (FP) replik	24
	Anf. 20 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik.....	24
	Anf. 21 HANS BACKMAN (FP) replik	25
	Anf. 22 JOSEFIN BRINK (V) replik.....	26
	Anf. 23 HANS BACKMAN (FP) replik	26
	Anf. 24 JOSEFIN BRINK (V) replik.....	27
	Anf. 25 HANS BACKMAN (FP) replik	27
	Anf. 26 ANNIKA QARLSSON (C).....	28
	(forts. 7 §).....	30
	Ajournering.....	30
	Återupptagna förhandlingar	30
6 §	Frågestund	30
	Anf. 27 ANDRE VICE TALMANNEN	30
	<i>Patientsäkerhet.....</i>	<i>31</i>
	Anf. 28 LENA HALLENGREN (S)	31
	Anf. 29 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	31
	Anf. 30 LENA HALLENGREN (S)	31
	Anf. 31 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	31
	<i>Religiösa slaktmetoder</i>	<i>32</i>
	Anf. 32 JOSEF FRANSSON (SD).....	32

Anf. 33 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	32
Anf. 34 JOSEF FRANSSON (SD).....	32
Anf. 35 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	33
Anf. 36 ANDRE VICE TALMANNEN.....	33
<i>Säkerhetsproblem vid svenska kärnkraftverk.....</i>	<i>33</i>
Anf. 37 LISE NORDIN (MP).....	33
Anf. 38 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	33
Anf. 39 LISE NORDIN (MP).....	34
Anf. 40 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	34
<i>Personlig assistans.....</i>	<i>34</i>
Anf. 41 EVA OLOFSSON (V).....	34
Anf. 42 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	35
Anf. 43 EVA OLOFSSON (V).....	35
Anf. 44 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	35
<i>Ekonomisk krishantering inom EU.....</i>	<i>36</i>
Anf. 45 SUSANNA HABY (M).....	36
Anf. 46 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	36
Anf. 47 SUSANNA HABY (M).....	36
Anf. 48 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	37
<i>Alkoholpolitiken.....</i>	<i>37</i>
Anf. 49 CARL B HAMILTON (FP).....	37
Anf. 50 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	37
Anf. 51 CARL B HAMILTON (FP).....	38
Anf. 52 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	38
<i>Elpriset.....</i>	<i>38</i>
Anf. 53 ANNIKA QARLSSON (C).....	38
Anf. 54 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	38
Anf. 55 ANNIKA QARLSSON (C).....	39
Anf. 56 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	39
<i>Studentbostäder.....</i>	<i>39</i>
Anf. 57 CAROLINE SZYBER (KD).....	39
Anf. 58 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	40
Anf. 59 CAROLINE SZYBER (KD).....	40
Anf. 60 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	40
<i>Kulturarvslöftet.....</i>	<i>41</i>
Anf. 61 ISAK FROM (S).....	41
Anf. 62 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	41
Anf. 63 ISAK FROM (S).....	41
Anf. 64 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	42
<i>Personlig assistans.....</i>	<i>42</i>
Anf. 65 AGNETA LUTTROPP (MP).....	42
Anf. 66 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	42
Anf. 67 AGNETA LUTTROPP (MP).....	43
Anf. 68 Statsrådet MARIA LARSSON (KD).....	43
<i>Arbetsuppgifter inom Kulturarvslöftet.....</i>	<i>43</i>
Anf. 69 HANNES BECKMAN (M).....	43

Anf. 70 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	43
Anf. 71 HANNES BECKMAN (M)	44
Anf. 72 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	44
<i>Skolbiblioteken och it i skolan</i>	44
Anf. 73 KERSTIN ENGLE (S)	44
Anf. 74 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	44
Anf. 75 KERSTIN ENGLE (S)	45
Anf. 76 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C)	45
<i>Tillgänglighet för funktionshindrade</i>	45
Anf. 77 LENNART AXELSSON (S)	45
Anf. 78 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	46
Anf. 79 LENNART AXELSSON (S)	46
Anf. 80 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	46
<i>Den politiska utvecklingen i Ungern</i>	46
Anf. 81 KARIN GRANBOM ELLISON (FP)	46
Anf. 82 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	47
Anf. 83 KARIN GRANBOM ELLISON (FP)	47
Anf. 84 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	48
<i>Förvärvsfrekvensen</i>	48
Anf. 85 PETER PERSSON (S)	48
Anf. 86 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	48
Anf. 87 PETER PERSSON (S)	49
Anf. 88 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	49
Anf. 89 ANDRE VICE TALMANNEN	49
7 § (forts. från 5 §) Arbetsmiljö (forts. AU5)	49
Anf. 90 JOSEFIN BRINK (V) replik	49
Anf. 91 ANNIKA QARLSSON (C) replik	50
Anf. 92 JOSEFIN BRINK (V) replik	50
Anf. 93 ANNIKA QARLSSON (C) replik	51
Anf. 94 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	51
Anf. 95 LARS-AXEL NORDELL (KD)	52
Anf. 96 MEHMET KAPLAN (MP) replik	55
Anf. 97 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	55
Anf. 98 MEHMET KAPLAN (MP) replik	56
Anf. 99 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	56
Anf. 100 JOSEFIN BRINK (V) replik	57
Anf. 101 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	57
Anf. 102 JOSEFIN BRINK (V) replik	58
Anf. 103 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	58
Anf. 104 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik	59
Anf. 105 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	59
Anf. 106 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik	60
Anf. 107 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	60
(Beslut fattades under 9 §.)	61
Ajournering	61
Återupptagna förhandlingar	61

8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 15 februari.....	61	Prot. 2011/12:71
NU9 Immaterialrättsliga frågor	61	16 februari
JuU14 Våldsbrott och brottsoffer	63	
JuU18 2011 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll	64	
9 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde	65	
AU5 Arbetsmiljö	65	
10 § Bordläggning.....	66	
11 § Anmälan om interpellationer.....	66	
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	67	
13 § Kammaren åtskildes kl. 16.13.....	67	

